

UGÁNU BUÍTI LE LABŪRŪJABEI MÁRCOS LUÁGU JESÚSU

Lapúrichijan Juan

(Mt. 3.1-12, Lc. 3.1-9, 15-17, Jn. 1.19-28)

1 ¹Niján ugánu buíti luágu Jesucrístu, le Liraú Búngiu, ²latátira láu lagúnfulirúniwa dimúrei lé meja labúrűjabei proféta Isaías, laríñaga. Niján noúnagüle, líña Búngiu, noúnajañein bubáragiñe, amúrű le Niraú, lun laráansejanun janígi gürígia lubá biábin.

³ Lagúarajaba lídan fulásu mageírawati.

“Aráanse jumoún janígi lubá liábin Wabúreme, queísi ladárarúniwa úma surúti.”

⁴Lun lagúnfulirúniwa dimúrei ligía liábinbei Juan lídoun fulásu mageírawati, ábaja laríñagun joun gürígia ja ñúbinbaña lun luágu lúnti lan jasáansiruni ligáburi jóuserun lun ferúdunawa lan jafígoun, badísei jagíame. ⁵Ábatija jayábin lídaangiñe sun Judéa lúma sun Jerusalén agáambeí lapúrichijan. Dántija le jagúfeseruni jafígoun, ábajeí labásteragüdüniña Juan lídan dúna le gíríbei Jordán.

⁶Mebégitu lanáangun Juan, láutu lúra caméyu, lagúrűga lamídan, guéru, chigángaru leígibaña lúma síruudu le áraabuna. ⁷Laríñagaja joun gürígia lídan lapúrichijan.

—Liábinba ában le gabáfutimaati nárigiñe, weíríti lubáfu nueí darí lun madúna nan ni lun nélemuchun afáragadei tagúrűga ligeídin. ⁸Áu, láu dúna nabásteragüdaín, ánjein ligía, labuínchagüdübadün láu lubáfu Sífiri Sándu.

Labásterun Jesúsu

(Mt. 3.13-17, Lc. 3.21-22)

⁹Lídoun buga dan ligía, ába lídin Jesúsu Nazarétgiñe, fulásu le lídaanbei lumúan Galiléa, ába labásteragüdüni Juan lídan dúna le

Jordán. ¹⁰Dan le láfuridunbei dúnarugugiñe, ába lánjunrenchagun siélu lun, ába laríjini Juan larárirun Sífiri Sándu luágu Jesúsu quei jamúga ában únjun. ¹¹Ában lagaambúniwa ában umálali siélugiñe aríñaguti. —Amúrru niraú le jínsiñebei nun, gúndaatina báu.

Lóuchaguni Máfia Jesúsu

(Mt. 4.1-11, Lc. 4.1-13)

¹²Lárigiñe, ába lanúgiñi Sífiri Sándu Jesúsu lídoun fulásu mageírawati, ¹³ába leréderun Jesúsu bián-wein wéyu ñi jagánagua anímaalugu janárimetiña. Sun dan le láubei ñi, ába lóuchaguni Máfia, lárigiñe, ába jayábin ánjeligu lun jeténirun lun.

Lagúmeseruni Jesúsu luwádigimari lídan fulásu le gírabei Galiléa

(Mt. 4.12-17, Lc. 4.14-15)

¹⁴Lárigiñe ladaürúniwa Juan, ába lídin Jesúsu Galiléa apúrichijei ugánu buíti lúmagiñeti Búngiu. ¹⁵Ába laríñagun.

—Chülújali dan lun lagúmeserun larúeijan Búngiu, sáansi jumeí ligáburi jóuserun, affíne jumá luágu ugánu le lánina asálbaruni lídaangiñe figoú.

Lagúarun Jesúsu joun gádürü esénijatiña lun jafálaruni

(Mt. 4.18-22, Lc. 5.1-11)

¹⁶Luágu ában wéyu, eíbugeina líña Jesúsu láru láru dúna le gírabei Galiléa, ába laríjini Simón lúma Andrés le lamúlen. Esénijani lubeígia jawádigimaribei, jáguruñati óra ligía. ¹⁷Ába laríñagun joun.

—Jigoúgu nárigi, falá jumana, madíajanjadünme úduraü, gürígiajañame jadíaja nun.

¹⁸Ába jígirunun jasénin furése furése, ába jóúdin lúma.

¹⁹Ábati leíbugun Jesúsu murúsunraüya, ába laríjini Jacóbo le liraü Zebedéo, láu sun Juan le lamúlen, tídaañanu ában ugúnein arámadajoin jasénin. ²⁰Ába lagúarun joun, ába jígiruni jáguchi tídan ugúnein jáma ja íderagubaliña, ába jóúdin lúma Jesúsu.

Ában gürígia gawáguti ában espíritu wuríbati

(Lc. 4.31-37)

²¹Ába jachúlürün lídoun fulásu le gírabei Capernaúm lídan wéyu le eméraaguagülei, ába lebélurun Jesúsu tídoun jalígilisin juríu, ába lagúmeserun arúfudaja joun. ²²Weíriti janígi gürígia láu sun le laríñagubei Jesúsu joun ladúga larúfudajan joun láu ubáfu, máma quei arúfudajatiña lilúrudun Moisés. ²³Ñíñein ában wügúri tídan ligílisi tugúya láu ában espíritu wuríbati, ába lagúaragun.

²⁴—¿Cámesan bemétera wámoun, Jesúsu Nazarétna? ¿Biábiñasan lun bagúnrichaguniwa? Subúdi numúti cátabu lan, láu amúrru lan Búngiu Irájü le sándubei.

²⁵Ába ladeínjan Jesúsu lun espíritu wuríbati ligía, ába laríñagun lun.

—¡Maníba, furíba lídaangiñe gürígia le!

²⁶Ába louwejugüdüni espíritu wuríbatí gürígia ligía, ába láfuridun lídaangiñe, wágueina. ²⁷Sun ja ñíbaña, ába laweíridun janígi, ába jálugüdagun jámagua.

—¿Cáteisan le? ¿Cáteisan iséri arúfudajani le? ¡Gürígia le, gabáfuti lun gíñe lagúmadiruniña espíritu wuríbatíña áni agáamba jamúti!

²⁸Ába lagaambúniwa luágu Jesúsu lídan sun Galiléa furése.

Lareídagugüdüni Jesúsu límenidi Simón Pédro

(Mt. 8.14-15, Lc. 4.38-39)

²⁹Dan le jáfuridunbei tídaangiñe ligílisi tugúya, ába lídin Jesúsu lúma Jacóbo láu Juan jábíñe Simón lúma Andrés. ³⁰Roun tiñáti límenidi Simón, tabíruajaña, ába jaríñagun lun Jesúsu luágu sándiñoun lan.

³¹Ábati lídin tuágun, ába lárügüdüni tújabu, ába liñúragunun, lídan meme óra ligía ába tareídagun, ába tásaarun, ába teténirun joun.

Lareídagugüdüni Jesúsu sarágu sánditiña

(Mt. 8.16-17, Lc. 4.40-41)

³²Dan le lálüdüw wéyu, gúñeeli, ába janügüniwa sun sánditiña jáma sun ja gawágubaña espíritugu wuríbatíña lun Jesúsu, ³³ába jóundaragun sun lílana fulásu lubádu béna. ³⁴Areídagugüdati Jesúsu sarágu sánditiña ja láutiña ámuñegueinarügü luwúyeri sándi, sagá ligía sarágu espíritugu wuríbatíña jaweí gürígia. Mígiruntijati lun jadímurejan espíritugu jagía, ladúga subúdi jamáni cáteíñein lan.

Lapúrichijan Jesúsu Galiléa

(Lc. 4.42-44)

³⁵Lubá larúgan, dan le búrigagili, ába lásaarun Jesúsu, ába láfuridun bougudin lueí ubúругu lídoun ában fulásu le mageírawati lun layúmuragun lun Búngiu ñi.

³⁶Ába lídin Simón jáma líbirigu áluajei. ³⁷Dan le jadáriruni, ába jaríñagun lun.

—Añájeintia sarágu gürígia áluajabu.

³⁸Ába lariñagun joun.

—Queímoun lídoun buri líbiri fulásu le yaráfabei, apúrichija námuga gíñe ñi, ladúga lun napúrichijan lídan sun fulásu niábin ubouágun.

³⁹Ítara líña lubefti eíbuga lumúti Jesúsu sun Galiléa apúrichijeina tídan buri jalgílisin juríu lídan sun fulásu, aságajeina ligía espíritugu wuríbatíña jaweí gürígia.

Lareídagugüdüni Jesúsu ában gawáguti gumeín luágu sun lúra

(Mt. 8.1-4, Lc. 5.12-16)

⁴⁰Ába liábin ában gürígia sánditi láu gumeín luágu sun lúra, ába lájuduragun ligíbugiñe Jesúsu, ába layúmuragun lun, lariñaga.

—Gayáraati bareídagugüdüniña ánjabu busúen.

⁴¹Ába lagúdemedagun lun Jesúsu, ába lagúuruni láu lújabu, ába laríñagun.
—Láu sun nugúndan, areídaguabá.

⁴²Quei laríñagun ítara, ába lareídagun sánditi ligía. ⁴³Ábati loúnajani Jesúsu ñígiñe láu ában furése, aríñageina lun.

⁴⁴—Mabájüdagua beítia lun ni ában, núdünrügüba arúfudagua búngua lun jafádirin juríu, ábame bíchuguni badágaragüdüñ luágu barúmadun queísi laríñaguni lilúrudun Moisés. Ítara lúba jaríjini güirígia luágu areídaguadibu lan.

⁴⁵Ábarüga lídin, ába labájüdaguni sun le asúseredubei lun joun sun güirígia, ligía lébubei siñá lan leréderun Jesúsu furáangu lídan ni ában fulásu, ába leréderun le ñí lumuti úa jamá güirígia. Láu sun líra, núñbin mémetiña lídaangiñe sun fulásu aríjei.

Lareídaguagüdüni Jesúsu ában wügüri le derégüdaali lúgubu

(Mt. 9.1-8, Lc. 5.17-26)

2 ¹Átiri wéyu lárigiñe, ába lagíribudun Jesúsu Capernaúm, ába jagáambun güirígia luágu giríbujali lan. ²Ába jóúndaragun sarágu güirígia darí lun mabáaraña lan ni bénabu, ába lapúrichijani ugánu buíti lúmagiñeti Búngiu luágu jasálbarun joun. ³Ñíñein apúrichija, ligía jayábin gádürü wügüriña barúina jagía ában wügüri le derégüdaali lúgubu. ⁴Queísiti siñá lubei jachúlürün le ñí lubei Jesúsu ladúga jibe güirígia, ába jagídarun murúsun lueígiñe tábulugu muna louígiñe le ñí lubei Jesúsu, ába jarárigüdüni sánditi ñígiñe tídan lubárari. ⁵Dan le laríñbalin Jesúsu jaffñen, ába laríñagun lun le sándibeí.

—Niraú, ferúdunawaali bifígoun.

⁶Ñíñanu jádaangiñe arúfudajatiña lilúrudun Moisés ja núnbaña ñi, ába jasáminarun. ⁷“¿Cásan uágu ladímureja güirígia le ítara? Lanábaguñeiga le Búngiu, ladúga úati ni ában gayáraati ferúduna lan figoú lueídügüya Búngiu.” ⁸Subúdi lumúti Jesúsu le jasáminarubei, ába laríñagun joun.

—¿Cásan uágu jasáminara ítara? ⁹¿Cáteitimasan ménreengunbei laríñawagún lun sánditi le. “Ferúdunawaali bifígoun”, o laríñawagún lun. “Sarába, budáboun bubárari, beíba”? ¹⁰Narúfudaaliti jun luágu gabáfu nan, áu le Wügüri Garaúwarügüti lun ferúduna nan figoú.

Ába laríñagun lun sánditi.

¹¹—Sarába, budáboun bubárari, beíba águyu.

¹²Ába lásaarun sánditi lídan óra ligía, ába labúdunun lubárari, ába láfuridun ñígiñe, aríagu sun ja ñíbaña lun. Weíriti janígi ja ñíbaña luágu cátei le, ába jíchugun uweíríguni lun Búngiu, aríñageina.

—¡Maríjiñajágidiwa cátei ítara buriti!

Lagúarun Jesúsu lun Leví lun lánigume

(Mt. 9.9-13, Lc. 5.27-32)

¹³Ñígiñe, ábaya lídin Jesúsu láru dúna, dan le jayárafadun sarágu güirígia lubádun, ába larúfudajan joun. ¹⁴Lásun larúfudajan joun, ába

lasígiruni leíbugun, ába laríjini Leví, le liraú Álfeo, ñun líña le ñí lubei lagúburajouá liseínsuna gumádi. Ába laríñagun lun.

—Falábana, queímoun núma queísi náni disípulu.

Ába lásaarun Leví, ába lafálaruni.

¹⁵Murúsun óra lárigiñe, ñíñein Jesúsu eíga lúbiñe Leví, ñíñanu gíñeti sarágu agúburajatiña liseínsuna gumádi, jáma ámu gafígountiña ñun luágu dábula úara lúma, jáma láni disípulugu, ladúga sarágu jáña afálaruti. ¹⁶Ja arúfudajatiña lilúrudun Moisés, jáma fariséogu, dan le jaríjinbalin eíga jáma sun wuríbatíña jagía (según jagía), ába jaríñagun joun láni disípulugu.

—¿Ída liñásan leíginbei jumáesturun áni gurá ligía jáma agúburajatiña liseínsuna gumádi lúma jáma ámu gafígountiña?

¹⁷Dan le lagáambunbalin Jesúsu cátei le, ába laríñagun.

—Ja magádiebaña mabúseerúntiña surúsia, ja sándibaña, jagía busénbaña surúsia. Máma lubeíti niábiña áluaja gürígia buítiña ligíbugiñe Búngiu, niábiña áluajaña ja gafígounbaña lun lasáansirún joúserun.

Jálügüdüni Jesúsu luágu ayúnaruni

(Mt. 9.14-17, Lc. 5.33-39)

¹⁸Luágu ában wéyu, dan le jayúnarun lánigu Juan jáma jánigu fariséogu lun jagúnfulirun lúma Búngiu, ába jayábin fiú gürígia álügüdei Jesúsu.

—¿Cásan uágu jayúnara lánigu Juan jáma jánigu fariséogu lun jagúnfulirun lúma Búngiu, ánjaña báni disípulugu mayúnaruntiña?

¹⁹Ába loúnabun Jesúsu láu jémpulu luágu iséri larúfudajan lúma binádu, laríñaga.

—¿Gayáraati funági jayúnarun amísurajouítiña lídan ában maríei dan le níjein lan adári ñi jáma? Ánjein níjein lubeí adári ñi, siñáti jayúnarun, lúnti jeígin. ²⁰Lachúlürüba dan lun lanügúniwa adári jámagiñe, ligíameti jadáani lun jayúnarun.

²¹‘Máfadajóuntu anáanguni binádujaru táu gamísa to macháwaragungiru, ladúga le méme tífe gamísa to macháwaragungiru tajeíridaguboun to binádujaruboun dánme le tacháwaragun, laweíridatimaabati jeíriti.

²²Meserúnwati gíñe bínu le isérigili lídoun ában ágei guéru le binádujali ladúga labouchagubei bínu iséri guéru binádu dánme le liñúrún. Féridimeti bínu, féridi guéru. Bínu iséri lúnti Leserúniwa lídoun guéru iséri.

Játüjan disípulugu türígu lídan wéyu le eméraaguagülei

(Mt. 12.1-8, Lc. 6.1-5)

²³Ában wéyu le eméraaguagülei, eíbugeina líña Jesúsu jáu láni disípulugu labádinagua bunáguauí, ába játüjan láni disípulugu türígu dan le jásügürün. ²⁴Ába jaríñagun fariséogu lun Jesúsu.

—¡Aríjabá joun bánigu! ¿Cásan uágu jadúga wadágimanu le moún lumuti ladügúniwa lídan wéyu le eméraaguagülei?

²⁵Ába laríñagun joun.

—¿Malfijangidün luágu le ladúgübei Davíd luágu ában dan, dan le lálámachunbei, ligía jáu sun líbirigu? ²⁶Ába lebélorun liglísirugun dan le Abiatár lan fádiri le íñutimaabei, ába leíginun fein to sagraúboun, to majouáboun jeíginun ámu gürígia jaweídügüya fádirigu según lilúrudun Moisés, áni ru ligía joun gürígia ja lúmabaña. Mámati figoú le ladúgübei Davíd ligíbugiñe Búngiu.

²⁷Ába gíñe laríñagun Jesúsu joun.

—Lun wügúri ladúgüwa wéyu le eméraaguagülei, máma wügúri adúgüwabei lun wéyu ligía. ²⁸Ligia gabáfutina gíñe, áu le Wügúri Garaúwarügüti, lun naríñagun cába lan gayára ladügüniwa lídan wéyu le eméraaguagülei.

Ában wügúri jiláali ában lújabu

(Mt. 12.9-14, Lc. 6.6-11)

3 ¹Ábaya lebélorun Jesúsu tídoun ában jalígílin juríu, nínñeinti ában wügúri jiláali ában lújabu. ²Jaríjati ja níbaña ánjein lagáranijaba lubeí Jesúsu lun lídan wéyu le eméraaguagülei, lun jadárirun lidúnrun.

³Ába laríñagun Jesúsu lun le jiláalibei újabu.

—Sarába, ráramabá ya jagíbugiñe súngubei.

⁴Ába lálügüdüniña ja jíbiri.

—¿Cátei lúnbei ladügüniwa lídan wéyu le eméraaguagülei, lun jíderawagüniwa gürígia ódi lun ladügüniwa wuríbati joun, lun leséfurúniwa jabágari ódi lun jígirúniwa lun jóunwen?

Sun jagía, ába jámanichun. ⁵Ábati laríaguniña Jesúsu láu igáñi lúma íruni ladúga tidére janígi. Ába laríñagun lun wügúri ligía.

—Tulébei bújabu.

Ába látuleruni, ába lareídagun. ⁶Ába jáfuridun fariséogu, ába jagúmeserun adímureja jámagua jáma gíñe lánigu Heródes ída lúba lan jáfaruni Jesúsu jilágubei.

Sarágu gürígia láru dúna

⁷Ába lídin Jesúsu jáu láni disípulugu lárun dúna, ába jafálaruni sarágu gürígia Galiléana. ⁸Dan le lagaambúnbei luágu oúnwenbun buri cátei le ladúgübei, ába jayábíngua gürígia Judéagiñe, Jerusaléngiñe, Iduméagiñe, loubáfurugugiñe dúna le Jordán, Tírogiñe, lúma Sidóngiñe lun jaríjini. ⁹Ligia laríñagunbei Jesúsu joun láni disípulugu lun aráanseñu jamá ában ugúnein lubá luef jámuruduni sarágu gürígia jagía, ¹⁰ladúga queí gíbeeña lan lareídaguagüdü, sun sánditiña, ába jáguragun jóíngua luágun lúnrügi jagúuruni lun lareídaguagüdüniña.

¹¹Dántija le jaríjini ja gawágubaña espíritugu wuríbatiña, ábaja jájuduragun ligíbugiñe, ába jagúaragun espíritugu jádaangiñe.

—Liraú Búngiu amúri.

¹²Ába lewéridiruniña Jesúsu lun maríñagun jamá cáteiñein lan.

Lanúadiruniña Jesúsu dúusu apóstolugu
(Mt. 10.1-4, Lc. 6.12-16)

¹³Lárigiñe, ába lamúdeirun Jesúsu luágun ában wúbü ñí lubei lagúara joun ja labúseerubaña queísi loúnagülegu, ába jayábin lun. ¹⁴Ába lanúadirun dúusu jádaangiñe lun lúmabaña lan súnwandan lúma lun japúrichijani ugánu buíti lánina asálbaruni. ¹⁵Ába líchugun ubáfu joun lun jareídaguagüdün sánditiña lúma lun jaságajan espíritugu wuríbatíña. ¹⁶Niján jíri dúusu wügúriña jagía. Simón, le únbei lagúaja Jesúsu Pédro, ¹⁷Jacóbo láu Juan le lamúlen, ja lirájüñü Zebedéo, ja únbaña lagúaja Jesúsu Boanérges—míni lan líra, Lirájüñü Wayújururu, ¹⁸Andrés, Felípe, Bartolomé, Matéo, Tomás, Jacóbo le liraú Álfeo, Tadéo, Simón—ában meja wügúri le áfaaguti lun jawáanserun juríu, ¹⁹lúma Júdas Iscarióte le alúgurubalin Jesúsu.

Aríñagatiña luágu lubáfu lan Máfia lúmabei Jesúsu
(Mt. 12.22-32, Lc. 11.14-23, 12.10)

Lárigiñe, ába jagíribudun járigoún, ába jebélurun tídoun ában múna, ²⁰ábaya jóundaragun sarágu güriía ñi darí lun madáani jamá ni lun jeígin. ²¹Dan le jasúbudirunbalin lidújeñu Jesúsu ca lan ásügürübei, ába jayábin lún yebe janúgüni, ladúga jaríñagun güriía luágu wuríbaali lan lichúgü.

²²Ñíñanu arúfudajatiña lilúrudun Moisés ja achúlürübaña Jerusaléngiñe, ába jaríñagun.

—Wügúri le, níjein Beelzebú, le Máfia, le jábuti espíritugu wuríbatíña, lúma, láu lubáfu Máfia laságaja espíritugu wuríbatíña.

²³Ábati lagúarun Jesúsu joun lun jayárafadun lubádun, ába líchugun ában jémpulu joun, ába laríñagun.

—¿Ída lúba gayára lan laságaruni Máfia Máfia guánarügü?

²⁴Furúmieguarügü arúejani le afánreinraguti lun jageíndagun jámagua, lagúnrinchaguba, ²⁵áni ánjein fánreingujaña lubei idújeñu ladúga wuríbu jádaangua, siñábei jadúrarun idújeñu jagía queísi idújeñu. ²⁶Ánjein lubei jamúgati afáreinragua Máfia, lageíndaguame lúmagua, siñábei ladúrarun, lagúmuchagülerügübei le.

²⁷Úati ni ában lun lebélorun lúbiñoun ában wügúri le jéreti lun lanúgüni lílagu ánjein magúragun lan wügúri jéreti ligía furúmiñe. Ítara rügüñein gayára lan lanúgüni lílagu.

²⁸Láu sun ninárün naríñagun jun luágu gayára lan ferúdunawa lan sun figoú lúma sun wuríbani le laríñagubei güriía, ²⁹lueídügüya lun jadímurejan wuríbatí luágu Sífiri Sándu, siñábei ferúdunawa lan figoú líra, leréderuba lidúnrun lun sun dan.

³⁰Laríñagunbalin Jesúsu líra, ladúga jaríñagun luágu lubáfu lan Máfia lubáfu Sífiri Sándu le luágubei.

Lúguchu Jesúsu jáma lamúlenu*(Mt. 12.46-50, Lc. 8.19-21)*

³¹Lárigiñe, ába tachúlürün lúguchu Jesúsu jáu lamúlenu tubádun múná to ní lubei Jesúsu, ába jeréderun bougudi, ába jóunagüdün luágu. ³²Játi núnbaña geyégu láu Jesúsu, ába jarínagun lun.

—Nurántia búnguchu jáu bamúlenu bougudi, jáluajañádibu.

³³Ába larínagun joun.

—¿Cági núnguchuboun jáu namúlenu?

³⁴Ába laríagun jawágun ja núnbaña geyégu láu, ába larínagun.

³⁵—Añája núnguchu jáu namúlenu, ladúga furúmieguarügü ja adúgüti lugúndan Búngiu, jagía namúlenubaña, nítunu, núnguchu.

Jémpulu luáguti ábunaguti*(Mt. 13.1-9, Lc. 8.4-8)*

4 ¹Ábaya lagúmeserun Jesúsu arúfudaja láru dúna, ába jóundaragun sarágu güriúa le ní lubei. Quei gibeyaaña lan güriúa ní, ába ladinun Jesúsu tídoun ában ugúnein to níboun dúnarugu. Ába lañúurun ní, ába jeréderun sun güriúa láru béya. ²Ábati larúfudajan sarágu cátei joun láu jémpulu, larínaga joun.

³—Agáamba jumána. Nínein ában ábunaguti, ába láfuridun ábunagua.

⁴Lídan afúrujeina láani líla nádü, ába láburujan murúsun lídaangiñe luágun úma, ába jayábin dunúru, ába jeígini. ⁵Líbiri, ába láburujan labádinaguóun dúbü le ní lumuti úa lan sarágu múa, ába labouúhun furése ladúga majúlilin lan múa. ⁶Dan le lásüdüwéyu, ába lásäürün, quefti málagüle lan, ába loúnwen. ⁷Líbiri ílaü, ába láburujan labádinaguóun jíyu, ába laweínamudun jíyu úara lúma, ába lañáradaguagüdüni, magíinduntiti nádü ligía. ⁸Níjeinti lídaangiñe, áburujati lídoun múa buíti, ába labouúhun, ába laweínamudun, ¡ma lubuídun alúbajóuti lídaangiñe! Níjein lídaangiñe, íchuguti darándi águu luágu cáda ában águu, líbiri rúti úrüwa-wein, líbiri, san.

⁹Ábati larínagun joun.

—Ja garígeirugubaña lun jagáambun, agáamba jamá.

Le lébubei larúfudajan Jesúsu joun güriúa láu jémpulu*(Mt. 13.10-17, Lc. 8.9-10)*

¹⁰Lárigiñe, dan le leréderunbei Jesúsu lábugua, ába jayábin láni dúusu disípulugu jama jíbiri lánigu, ába jálügüdüni ca lan lílabei jémpulu le.

¹¹Ába larínagun joun.

—Jugúya, subúdigüda láali Búngiu cátei arámudaguati le lánina larúeijan jun, ánjaña ja mebéresenbaña láu lerérün, láu jémpulu larínawagúa cátei luáguti larúeijan joun, ¹²lun dánme lan jaríjin, ibídiñe lámuga joun ca lan laníchigubei cátei le jaríjubei, dánme jagáambun, úa lámuga gunfaráanda jamá, lun lásiñerun jagíribudun lun Búngiu lun ferúdunawa lan jaffgoun.

Lafúnraanguagüdüni Jesúsu jémpulu luáguti ábunaguti
(Mt. 13.18-23, Lc. 8.11-15)

¹³Ába laríñagun joun.

—¿Úatisan gunfaráanda jumáni le? ¿Ída lubági gunfaráanda jumáni líbiri jémpulu? ¹⁴Le ábunagubalin líla nádü, ítara líña quei le apúrichijabalin Lerérun Búngiu. ¹⁵Añájein güirígia, ítara jáña quei úma le uágunbei láburuja lídaangiñe líla nádü, ába jagáambuni Lerérun Búngiu, lárigiñe jagáambuni, ába liábin Máfia, ába lagídaruni dimúrei le abunúbei tídan janígi. ¹⁶Jíbiri güirígia, ítara jáña quei dúbü le abádinaguóunbei láburuja lídaangiñe líla nádü, ába jagáambuni Lerérun Búngiu, ába jerésibiruni láu ugúndani. ¹⁷Quei márügídün lubeí Lerérun Búngiu tídan janígi buídu, madúрати jádan, dánti le laríjiniwa jábun, o jeíbaajóuniwa lan lueígiñe Lerérun Búngiu, magúraasuntiña. ¹⁸Jayábin jíbiri, ítara jáña quei jíyu le abádinaguóunbei láburuja lídaangiñe líla nádü, ába jagáambuni Lerérun Búngiu, ¹⁹weíritimaati jafúudun luágu cátei le lánina ibágari le, ába leyéeduniña irisíni. Sun le, ába láfaruni Lerérun Búngiu tídaangiñe janígi, mígiruntiti lun lakúbajoún jádan güirígia jagía. ²⁰Añájein gíne güirígia, ítara jáña quei múa buíti le ídounbei láburuja lídaangiñe líla nádü, ába jagáambuni Lerérun Búngiu, ába jerésibiruni, alúbajoúati cátei buíti jádaangiñe. Buíti jagáburi quei líla nádü le íchugubei darándi águu luágu ában, o úrüwa-wein, o san.

Jémpulu luáguti lámpu
(Lc. 8.16-18)

²¹Ába laríñagun joun.

—¿Béwati funági ában lámpu lun líchugúniwa tábugiñe ában gáfu o tábugiñe lan gabána? ¡Uá! Luágu dábula líchugúa lun larúgoungadágüdüni múnada. ²²Úati lubeíti ni cáta le arámudaguati lun mafúnraangudúnbei lan, úa ligía ni cáta le ibídiñewati lun masúbudirúnwabei lan. ²³Agáamba jumána, jugúya le garígeirugubei lun jagáambun.

²⁴Aríñagati gíne joun.

—Toúnigi jumátia lun jagúnfulirun lúma inárüni le jagáambunbei. Láuba jagúnfuliruni, gunfaráandatima jumáni le naríñagubei jun. ²⁵Ítara líña, güirígia le aténirubei buídu lun nerérun, gunfaráandatima lumúti, ánjeinti le meténibei lun, labúlieidubei sun le agáamba láalibei.

Jémpulu luáguti nádü le aweíridubei

²⁶Aríñagati gíne Jesúsu.

—Ítara líña larúeijan Búngiu quei le asúseredubei lun ában wügüri le ábunubei líla nádü lábugiñe múa, ²⁷áriebu buri lúma wéyuagu lídan le larúmugun ábunaguti ligía, sará ligía quei léchun, chülú dan ába labóuchun nádü, ába laweíridun, ibídiñeti lun ábunaguti ída líña lan lasúseredun. ²⁸Múa guánarügü aráandarati, furúmiñe ába láfuridun

ídibu, ñígiñe ába legélewejan, ñígiñe ába labuínchun ílewei láu ílaü.

²⁹Dánti le funáli líla nádü, ába látüjouíniwa ladúga chülújali lan dan lun lalúbajoün.

Jémpulu luáguti tíla mostása

(Mt. 13.31-32, Lc. 13.18-19)

³⁰Aríñagati gíñe Jesúsu.

—¿Cásan lenégebei larúeijan Búngiu, o ca jamúga jémpulu gayáraabei wíchuguni lúmoun? ³¹Ítara líña quei ában tíla mostása le abunúti lábugiñe múa. Tíla mostása, ligía ában lídaangiñe ílaü le nûraütimaabei uboúagu, ³²dan le labunún, ába laweíridun, ligía weíritimaabei tídaangiñe sun nádü, weínamuti lilímun darí lun gayára lan jeméraagun dunúru lábugiñe lamúñounga le líchugubei.

Layúsuruni Jesúsu jémpulu

(Mt. 13.34-35)

³³Ítara linájei larúfudajan Jesúsu luágu larúeijan Búngiu joun láu sarágu jémpulu líbe le darí le ñí lumuti gayára lan gunfaráanda jamá.

³⁴Marúfudajaanti ni cáta joun luágu larúeijan Búngiu mayúsurunga jémpulu. Ába lafúnraanguagüdüni sun jémpulu joun láni disípulugu dan le jagíarügü lan lúma.

Lagálumaruni Jesúsu garábali lúma lugúdi barána

(Mt. 8.23-27, Lc. 8.22-25)

³⁵Wéyu méme ligía, dan le lagúñedunbei, ába laríñagun Jesúsu joun láni disípulugu.

—Queímoun loubáfurugun dúna.

³⁶Ábati jígiruniña bürúbünu gürígia jagía, ába janügüni Jesúsu tídan ugúnein to gádaanbaliña. Ñínoun buri gíñe ámu ugúnein úara jáma.

³⁷Ába láfuragun ában garábali jéreti, ába lebélujan lugúdi barána tídoun ugúnein darí lún yebe tabuínchun láu dúna. ³⁸Larúmuguñati Jesúsu tiyúna ugúnein balánu tuágu ában ichúgübarari. Ába jagágudajani, ába jaríñagun lun.

—¡Maésturu! ¿Mebéreseguntibusan láu wadíbiragua lan?

³⁹Ába lásaarun Jesúsu, ába ladeínjan lun garábali, ába laríñagun lun barána.

—¡Maníba! ¡Derégüdagubá!

Ába lagálumadun garábali, ába darángila lan sun cátei. ⁴⁰Ábati laríñagun joun láni disípulugu.

—¿Cásan uágu luweírinbei janúfude? ¿Cásan uágu mafíñen jubeí?

⁴¹Ába jeréderun láu luweírin janígi, ába jálügüdagun jámagua.

—¿Cátei funásan le, garábali lúma barána ñüdüntiña láu le lubeíbei?

Ában wügúri Gadárana le gawágubei máfianu
(Mt. 8.28-34, Lc. 8.26-39)

5 ¹Ába jachúlürün loubáfurugun dúna lídoun fulásu le gíribei Gadára. ²Lárigiñerügü láfuridun Jesúsu tídaangiñe ugúnein, ába liábin ában gürígia lídaangiñe ában umúajaü achigíti luágu dübü luágun, wügúri ligía gawáguti ában espíritu wuríbati. ³Lídan jabára jiláaña lagánoua áni úati ni ában gayáraati lagúraguni, ni láu güríngüri. ⁴Güráguaña jaamáli láu güríngüri luágu lugúdi lúma luágu lújabu, súnwandan látumuraguni, úati ni ában gayáraati lámuruduni. ⁵Súnwandanja lefbugun áriebe wéyuagu agúarajeina luágu buri wúbü lúma buri lídan jabára jiláaña íbiagua lúngua láu dübü. ⁶Dan le laríjinbalin gürígia ligía Jesúsu dísegiñein, ába leíbaagun lubároun, ába lájuduragun ligíbugiñe, ⁷ába lagúaragun lun.

—¿Cásan uágu bemétera númoun, Jesúsu Liraü Búngiu le íñutimaabei? Ayúmuraguatina bun luágu líri Búngiu lun masúfuriragüdün bánina.

⁸Laríñagunbei ítara ladúga guméseeli lan Jesúsu aríñaga lun.

—¿Espíritu wuríbati, ígirabei gürígia le!

⁹Ába lálügüdüni Jesúsu.

—¿Ca bíri?

Ába loúnabun.

—Lejión níña ladúga gíbetiwa.

¹⁰Ába jayúmuragun espíritugu jagía lun Jesúsu lun moúnajan lániña bougudín luef fulásu ligía. ¹¹Queíti níñanu lan sarágu büüruju eíga ñi luágu wúbü, ¹²ába jayúmuragun espíritugu wuríbatiña jagía lun.

—Oúnaja báwa jádoun büüruju jára, rúba úma woun lun webélurun jádoun.

¹³Ábati líchugun Jesúsu úma joun, ába jáfuridun luef gürígia ligía, ába jebélurun jádoun büüruju. Níñanu jawára bián-mílu büüruju. Ába jáguragun büüruju jagía joúngua luefígiñe ában gudúungu, ába jáburujan baránajoun, ába jañáradagun.

¹⁴Ábati janúfudedagun ja oúnigirubaliña büüruju jagía, ába jeíbaagun abájüdaguei le asúseredubei ubúrugu lúma áraabu. Ába jayábingua gürígia aríjei ca lan asúseredubei. ¹⁵Dan le jachúlürünbei le ñi lubei Jesúsu, ába jaríjini gürígia lé meja gawágubei espíritugu wuríbatiña ñun líña, táuñein gíñe lanáangun, areídaguaali, ába janúfudedagun. ¹⁶Játi aríjubalin, ába jabájüdaguni le asúseredubei lun gürígia lé buga gawágubei espíritugu wuríbatiña lúma jawáguti büüruju, joun. ¹⁷Ábati jayúmuragun lun Jesúsu lun láfuridun lídaangiñe jageíra.

¹⁸Dan le ládinun Jesúsu tídoun ugúnein, ába layúmuragun wügúri lé buga gawágubei espíritugu wuríbatiña lun lun lídin lúma, ¹⁹májati Jesúsu, aríñagarügüti lun.

—Beíba júbiñoun jámoun bidújeñu, ábame babájüdaguni sun le ladúgubei Babúreme Búngiu báu, ída líña lan bagúdemedun lun.

²⁰Ába lídin, ába lagúmeserun abájüdagui sun le ladügübei Jesúsu láu lídan sun fulásu Decápolis, ába laweíridun janígi súngubei.

Liraú Jáiro, túma wúri to agúurubarun lanáangun Jesúsu
(Mt. 9.18-26, Lc. 8.40-56)

²¹Dan le lagribudunbei Jesúsu tídan ugúnein loubáfurugun dúna, ába jayábingua bürúbunu gürígia le ñíjin lubeí, ába leréderun ñi láru dúna. ²²Ábati liábin ában jádaangiñe tábuti jalígílisin juríu, gíríti Jáiro. Dan le laríjínbalin wügúri le Jesúsu, ába lájuduragun lubádu lugúdi, ²³ába layúmuragun lun ítara.

—Nújein niraú touwe, queímoun bíchigei bújabu tuágu, areídagua támuga, moúnwen támuga.

²⁴Ába lídin Jesúsu lúma, sarágu jáña gürígia afálarutiña, ába buriti jámurudaguni Jesúsu. ²⁵Jádaanti sarágu gürígia ja, ñíñoun ában wúri sánditu, dúusu irúmu táu láu lésejan jítaü tídaangiñe. ²⁶Súfurijaru sarágu jámagiñe surúsiagu áni gásta táali sun le túmati, mareídaguntu, gáwoun gueínarügü. ²⁷Ligia tagáambun ladímurejóun luágu Jesúsu, ába tiábin lanágangiñe jádan sarágu gürígia, ába tagúurunun lanáangun, ²⁸ladúga taríñagun túnguarügü. “Láurügüme nagúurunun lanáangun nareídaguba.” ²⁹Lídan óra ligía, ába leréderun lésejan jítaü tueí, ába tasándiragun túngua luágu areídaguuaru lan. ³⁰Ábati lasándiruni Jesúsu luágu areídaguagüdaali lan gürígia láu lubáfu, ába lagáraragun jawágun gürígia ja lanágangiñebaña, ába lálügüdajan.

—¿Ca agúurubei tuágu nanáangun?

³¹Ába jaríñagun láni disípulugu lun.

—Ariágu biñátia lun jíbe gürígia ya luágu murúgu jáña lan, ¿álügüdajágidibu ca lan agúurubei buágu?

³²Ába laríaaan Jesúsu áluaja ca lan agúurubei luágu. ³³Ába tiábin wúri tugúya adádagareina láu anúfudei, subúdiñuteí le asúseredubei tun, ába tájuduragun ligíbugiñe, ába taríñaguni sun inárüni lun. ³⁴Ába laríñagun Jesúsu tun.

—Niraú, areídaguaadibu ladúga bafíñen. Beíba láu darángilaü, areídaguañu lídaangiñe bisándi.

³⁵Ñígili Jesúsu adímureja, ligía jayábin lúbiñegiñe wügúri lé buga ñüdüñbei ougei luágu tisándi liraú, ába jaríñagun lun túguchi irájü tugúya.

—Jilátia biraú, ¿ca uágu bebéreseja lun maésturu guetó?

³⁶Agáamba lumúti Jesúsu le jaríñagubei, ába laríñagun lun wügúri ligía.

—Manúfudedabá, afíñerügübá.

³⁷Májatiti jóudin ámu lúma lueídügüya Pédro, Jacóbo lúma Juan le lamúlen Jacóbo. ³⁸Dan le lachúlürünbei lúbiñoun wügúri ligía, ába

laríjini chagáguau jáma güirígia ja ayájubaña, agúaraja. ³⁹Ába lebélorun, ába larínagun joun.

—¿Cásan uágu jareíncha, ayájua buri jugúya ítara? Moúnwentutia irájü to, tarúmuguña.

⁴⁰Ába jéjerajan láu. Ábati láfuridagüdúniña Jesúsu súngubei nígiñe, ába lanúgüni tóguchi irájü túma tóguchu jáma ja núdünbaña lúma, ába lebélorun le ñjín tubeí irájü. ⁴¹Ába lárügüdüni tújabu, ába larínagun tun.

—Talíta, cúmi—líla líra. Niraú, sarába.

⁴²Lídan óra ligía, ába tásaarun irájü tugúya, ába teíbugun. Weíyaraüjaru, dúusu irúmu táu. Ába laweíridun janígi güirígia ja ñíbaña. ⁴³Ába líchugun Jesúsu dimúrei derégüdati joun lun mabájüdagun jamáni ni ca un, ába larínagun joun lun jíchugun eíginí tun.

Jesúsu lídan fulásu le Nazarét

(Mt. 13.53-58, Lc. 4.16-30)

6 ¹Ába lídin Jesúsu nígiñe, ába lagíribudun lageíroun, ába jóúdin láni disípulugu lúma. ²Dan lachúlürün wéyu le eméraaguagülei, ába larúfudajan tídan jalígílisin juríu, sarágu jáña güirígia agáambeí, ába laweíridun janígi láu larúfudajan, ába jarínagun.

—¿Jalía funásan lafúnrendeirei güirígia le sun le? ¿Cáteisan lichú áu le luágubei? ¿Ída liñásan gayára lubeí ladáagun miláguru? ³Saráfangeiga le tiraú María le, líbugaña Jacóbo, José, Júdas, lúma Simón, ñáñanu gíñe lítunu wáma.

Ába jíchugun mabájüdüni luágu. ⁴Ába larínagun Jesúsu joun.

—Sun güirígia, gúndaatiña láu ában proféta jaweídügüya ja lupaísanun jáma lidújeñu, jáma ja tílana lúban, jagía rügúñanu íchiga mabájüdüni luágu.

⁵Ligía lásiñerunbei ladúgün ámu miláguru ñi lueídügüya líchugun lújabu jawágu biñáraü sánditiña, ába lareídaguagüdúniña. ⁶Weírititi lanígi láu mafínen jamá. Lárigíñe, ába leíbuguni lirájüñü fulásu, arúfudajeina.

Loúnajaniña Jesúsu láni disípulugu apúrichija

(Mt. 10.5-15, Lc. 9.1-6)

⁷Ába loúnajan jawágu láni dúusu disípulugu lun lagúmeserun oúnajaña bián bián, ába líchugun ubáfu joun lun gayára lan jaságarun espíritugu wuríbatíña. ⁸Rúti dimúrei joun lun manúgün jamá ni cáta luágu jeíbugun lueídügüya bádun, moún lumuti janúgün ni fein, ni ságü, ni seínsu, ⁹lun geídi tan jasábadun, lun mabíaman tan jasímisin. ¹⁰Ába gíñe larínagun joun.

—Dánme le jebélorun lídoun ában fulásu apúsaraja, reídei jumá ñi tídan ában méme muna darí jáfuridun lídaangiñe fulásu ligía. ¹¹Anjaünti merésibirúniwa

lídán ában fulásu, mája jagía jagáambunün, furíjuma nígiñe, ábame jáfuruduni calíqui lueígiñe jugúdi, liseínime magúndani jáu lílana fulásu ligía, ígira jumáña quei jadáriragun jóungua. Le ninárün jáu luágu dánme lan lachúlürün luwéyuri Búngiu lun lagúseragüdüniña sun gürígia, maweíríbei jabeichúniwa Sodómana jáma Gomórrana quei lílana fulásu le merésibirunbalün.

¹²Ábati jáfuridun, ába japúrichijan joun gürígia luágu lúnti lan jasáansiruni ligáburi jóuserun. ¹³Sagátíña gíñe sarágu espíritugu wuríbatíña jaweí gürígia, jurúgua jagía afli jawágu sarágu sánditiña, ába jareídaguagüdüniña.

Loúnwen Juan le abásteragüdjabei

(Mt. 14.1-12, Lc. 9.7-9)

¹⁴Queíti eíbaajali lubeí luáguti Jesúsu lídan sun fulásu, ába gíñe lachúlürün lábun lagáambun urúei Heródes. Sarágu jáña aríñagutiña.

—Saráya Juan le abásteragüdjabei lídaangiñe óuweni, ligía luweírinbei lubáfu.

¹⁵Jaríñaga jíbiri.

—Elías lé meja proféta le.

Jíbiri aríñaga.

—Ában proféta quei ja binádu.

¹⁶Dan le lagáambunbalin Heródes sun le, ába laríñagun.

—Juan le, le nadúruragüdübei ichúgü, saráaya lídaangiñe óuweni.

¹⁷Lé meja asúseredubei, óunajali meja Heródes adáürei Juan, ába lagúraguni láu güríngüri furísunrugu tadúga Heródias. Wúri tugúya, lúmari meja Felípe, le lamúlen Heródes, ába lanúgünun Heródes lúmarime. ¹⁸Ába meja laríñagun Juan lun Heródes.

—Moún lumuti bagámaridunun lúmari bamúlen.

¹⁹Ába liyéeregudun Juan tun Heródias, ába tabúseerun táfaruni jilágubei, ²⁰siñá tumuti ladúga subúdi lan lun Heródes luágu ában lan wügüri le eíbuguti buídu lúma Búngiu Juan, áni ában lan wügüri esériwiduti lun Búngiu, janúfudetiti lueí. Ligía mája lubeí lun tadúgün ni cáta láu. Láu sun úa lan gunfaráanda láani Heródes le laríñagubei Juan lun buídu, agáamba lumúti láu ugúndani. ²¹Ába tadáriruni Heródias ticháansin dan le lagúnfulirun Heródes irúmu, ába ladúgün fédu joun gumádimatiña jáma jábutigu súdeara jáma ámu buri gürígia weírigutiña ja Galiléabaña. ²²Ába tebélorun tiraú Heródias ní lubei fédu le, ába tabínajan, gúndaatiti Heródes jáma sun ja níbaña eíga lúma láu tabínajan irájü to, ába laríñagun tun.

—Amúriajabei le babúseerun núma, níchugubei bun.

²³Rúlumuti lerérün tun luágu líchugubei lan furúmieguarügü cátei le tamúriajan lúma tun, gayára lan lamídan lan fulásu le ní lubei larúeijan tamúriaja. ²⁴Ába táfuridun, ába taríñagun tun tóguchu.

—¿Cábasan namúriaja lúma?

Ába taríñagun tun.

—Amúriajabeí lábulugu Juan le abásteragüdjabeí lúma.

²⁵Ába tebélorun irájü to furése le ñjin lubeí urúei, ába taríñagun lun.

—Buséntina lun bíchuguni lábulugu Juan le abásteragüdjabeí nun lídan ában asiedu guelé guelé.

²⁶Ába lajírudagun urúei sarágu, quei rúlaali lan lerérun áni agáambagu jáña amísurajóutiña lun, májati lun míchu lubeí lan le tamúriajabeí lúma tun. ²⁷Furése furése, ába loúnajan urúei ában súaara láu dimúrei lun lanúgüni lábulugu Juan lun. ²⁸Ába lídin súaara ligía furísunrugu, ába ladürürüni lábulugu Juan, ába lanúgüni lídan ában asiedu. Ába líchuguni tun irájü tugúya, ába tíchuguni tun tóguchu.

²⁹Dan le jagáambunbalin lánigu Juan, ába jayábin lun janúgüni lúgubu, ába jábununi.

Leíagüdün Jesúsu seíngü mílu wügúriña

(Mt. 14.13-21, Lc. 9.10-17, Jn. 6.1-14)

³⁰Lárigiñe jagíribudun láni Jesúsu apóstolugu, ába jóúndaragun lúma, ába jabájüdaguni sun le jadúgübei lúma le jarúfudajabeí, lun. ³¹Ába laríñagun Jesúsu joun.

—Jigoúgu, queímoun weméraagua lídan ában fulásu le mageírawati.

Laríñagubaalin líra ladúga ñññanu sarágu güriña, jíbiri núdün, jíbiri núbin, darí lun madáani lan Jesúsu jáma láni disípulugu ni lun jeígin. ³²Ába jóúdin tídan ába ugúnein lídoun ában fulásu mageírawati. ³³Sarágu jáña aríjiti jóúdin, dan le jasúbudiruni luágu njein lan Jesúsu jádan, ába jeíbaagun geyégua láu lagúnu lídaangiñe sun lirájüñü fulásu, ába jachúlürün lubáragiñe lachúlürtün Jesúsu jáu láni disípulugu. ³⁴Dan le larárirunbei Jesúsu tídaangiñe ugúnein, ába laríjin sarágu güriña jagúrabajañein, ába jagúdemedagun lun ladúga ítara jáña lan quei mudún ja moúniritiña. Ába lagúmeserun arúfudaja sarágu cátei joun. ³⁵Dan le dáriñjali, ába jayábin láni disípulugu, ába jaríñagun lun.

—Dárüjalitia áni úatiña aganoútiña lídan fulásu le. ³⁶Oúnaja báña güriña ja lun jóúdin lídoun buri lirájüñü fulásu le yaráfabei lun jagáñijan fein, ladúga úati ni cáta ya lun jeígin.

³⁷Ába laríñagun Jesúsu.

—Rújuma eígin joun.

Ába jaríñagun lun.

—¿Gayáraati funági woúdin agáñija fein joun? Busénwati jamúga lebégi bián-san wéyu wadágimanu lun wabíjini seínsu lun wíchugun fein joun súnigubei.

³⁸Laríñaga Jesúsu joun.

—¿Átiriñoungi fein júma? Jeíba aríjoun.

Dan le jaríjinun, ába jaríñagun lun.

—Seíngü fein jáma bián úduraü.

³⁹Ába lanúuragüdüniña güriña sagádirugu. ⁴⁰Ába janúurun san san lúma dimí dimí san, queísi laríñagun joun. ⁴¹Ába lanúgünun Jesúsu seíngü fein to

lújaburugu jáma bián úduraü ja, ába laríjin siélun, ába leteíngiruni Búngiu tuágu, ába lagúbachagúnun, lárigiñe, ába lamúrusujanun lun líchugunun joun láni disípulugu lun jafánreinjanun jádan güirígia jagía, fánrein jamáña gñe bián úduraü jagía jádan súngubei. ⁴²Jouítiña sun jagía químule. ⁴³Lárigiñe, ába jabuínchagüdüün dúusu faníñe láu tífe fein lúma úduraü ígiragúti. ⁴⁴Seíngüñanu mflu wügüriña eígitíña, mabájüdünga würiña jáma irájüñü.

Leíbugun Jesúsu ligíbuagu dúna

(Mt. 14.22-27, Jn. 6.16-21)

⁴⁵Ába ládinagüdüniña Jesúsu láni disípulugu tídoun ugúnein lun jánjiñuragun lubá lun jachúlürün Betsáida, sun niján lan ayóuragua joun güirígia. ⁴⁶Dan le ñüdüñaña, ába lídin luágu wúbü ayúmurgua lun Búngiu. ⁴⁷Dan le lagúñedunbei, lamídaanjaru dúna ugúnein jáu disípulugu, Jesúsu rugáli lábugua múarugu. ⁴⁸Ába laríjin luágu jénreenguja lan joun lun jénjunjan ladúga jabárouñein lan garábali. Lubá larúgan, ába lídin Jesúsu jawágun eíbugeina ligíbuagu dúna, lásügürá yebe jáu. ⁴⁹Dan le jaríjini eíbuga ligíbuagu dúna, ába jarítangun luágu úfiaü lan, ába jagúaragun, ⁵⁰ladúga sun jagía aríja jamúti, ába janúfudedagun. Ába ladímurejan joun, ába laríñagun. —¡Ganígi jumá! ¡Manúfude jumá, áu le!

⁵¹Ába ládinun tídoun ugúnein jámoun, ába lagálumadun garábali. Ába laweíridun janígi láu, ⁵²ladúga úagili lan gunfaráanda jamáni miláguru le ladúgübei táu fein, luágu gabáfu lan lun sun cátei, derégili jachügü.

Lareídaguagüdüniña Jesúsu sánditiña Genésaret

(Mt. 14.34-36)

⁵³Ába jánjiñuraguni dúna, ába jachúlürün Genésaret, ába jagúrünun ugúnein láru dúna. ⁵⁴Quei jaráriragun tídaangiñe ugúnein, ítara jasúbudiruni lílana fulásu luágu Jesúsu lan. ⁵⁵Ába jeíbaagun lídoun sun fulásu aríñaga luágu chülújali lan, ába jagúmeserun güirígia anáaja sánditiña tídan jabárari le ñíjin lubeí jagáamba luágu njein lan Jesúsu ñi. ⁵⁶Súnti fulásu ñíjin lumúti lebélera, ubúругu yebe, lirájüñü yebe fulásu, áraabu yebe, ába jíchaajóun sánditiña úmada, ába jamúriajan lúma lun lígiruniña lúnrügü jagúurun sánditiña jagía luágu táru lanáangun. Súnti ja agúurubaña luágu, areídaguatiña.

Cátei le adügübalin güirígia lun marúman lan ligíbugiñe Búngiu

(Mt. 15.1-20)

7 ¹Ába jayábin fariséogu jáma jádaangiñe arúfudajatiña lilúrudun Moisés ja ñúbinbaña Jerusaléngiñe, luágun Jesúsu. ²Ába jaríjin luágu añájein lan jádaangiñe disípulugu machíbun jamúti jájabu lubá jeígin según jagáburi juríu. ³(Falá jamuti fariséogu jáma jíbiri juríu binádu jagáburi binádu jagúbüriгу lun meígin jamá, machíbunga jameí jájabu sarágu

weíyaasu. ⁴Dan le jayábin mágidirugugiñe, meíginbaña magúnfulirunga jagía láu jachíbuni jájabu. Níjein buri gíñe sarágu luwúyerigu igáburi jafálarun, queí buri lachibúniwa wéru, sóudieru, boúlu, asíedu.) ⁵Ábati jálügüdüni fariséogu jáma arúfudajatiña lilúrudun Moisés jagía, Jesúsu.

—¿Cásan uágu mafála jabálin báni disípulugu binádu jagáburi binádu wagúbürigu, jeíginbei láu liwíye jájabu?

⁶Ába loúnabuniña Jesúsu.

—Linárün proféta Isafas, dan le laríñagunbei juágu luágu ámu lan jigáburi lueí le áubei jarúfudagua júngua. Aríñagati.

Gürígia ja, jayumárurügü jíchiga inébesei nun, líña Búngiu, ánjein tídan janígi, mebéresentiña náu.

⁷Málati jájuduragun nun,

ladúga lé rügúñein jagúmadijan wügúriña jarúfudaja.

⁸Ába laríñagun Jesúsu.

—Ígira jumáali lagúmadijan Búngiu lun jafálaruni binádu jagáburi binádu gürígia. lachibúniwa sóudieru, wéru, lúma cátei líbeina líra.

⁹¡Maésturugu gíñe buftiña jugúya, ígira jumúti lagúmadijan Búngiu lun jafálaruni binádu jigáburi! ¹⁰Aríñagatí meja Moisés. “Inébe jamá bagúbürigu bun, le anábagubaliña lagúbürigu, jilála.” ¹¹Ánjeinti jugúya, aríñagatün luágu gayára lan laríñagun ában gürígia lun lúguchi o tun lúguchu. “Siñátí níderagunibu ladúga sun le númabei, aríñagaadina luágu lun lan níchuguni lun Búngiu”, ¹²luágu furúmiegurügü lan le aríñaguti ítara, mámaali lan lúnti líderaguniña lagúbürigu. ¹³Láu líra, mebégigüda jumáali lagúmadijan Búngiu lun jafálaruni binádu jigáburi, adúga jugúya sarágu cátei líbeina líra.

¹⁴Ábaya lagúarun Jesúsu joun gürígia ja ñíbaña, ába laríñagun joun.

—Agáamba jumána, sun jugúya, gunfaráanda jumáname. ¹⁵Úati ní cáta ebéluruti lídoun gürígia lun laríbadagüdüni ligíbugiñe Búngiu, le áfuridubei tídaangiñe lanígi gürígia, ligía aríbadagüdúbalin ligíbugiñe Búngiu. ¹⁶Jugúya le garígeirugubei lun jagáambun, agáamba jumána.

¹⁷Dan le lígiruniña Jesúsu gürígia jagía, ába lebélorun múnadoun, ába jálügüdüni láni disípulugu luágu jémpulu le. ¹⁸Ába laríñagun joun.

—¿Úati lubeí gíñe gunfaráanda jumá? ¿Úati gunfaráanda jumáni luágu sun lan le ebélurubei boúgudigiñe lídoun gürígia siñá lan laríbadagüdüni ¹⁹ladúga mebéluti tídoun lanígi, lurágeirugun lebéloru, nígiñe ábaya láfuridun lídaangiñe?

Láu líra laríñaguña luágu sun lan eígini, jarúmati. ²⁰Aríñagati gíñe.

—Le áfuridubei lídaangiñe gürígia, anátí líra, wuríbagüda lumúti, ²¹ladúga lídaangiñe gürígia o tídaangiñe lanígi láfurida lagúbüri samínaü, adultériu, salúfuri, áfarajaní, ²²íwerujaní, wámajabúni, iyéreejabúni, iyéeni, marícharagun lan ibágari, gimúgaü, marásualugú, anáanguni únguau, medéraaguaguduni. ²³Sún buri cátei wuríbati le, tídaangiñe lanígi gürígia liábin, ligíati mabuídundagüdúbalin ligíbugiñe Búngiu.

Ában wúri teréncha to afíñeruboun luágu Jesúsu
(Mt. 15.21-28)

²⁴Ába lídin Jesúsu nígiñe loúbawagun Tíro lúma Sidón. Ába lebéllurun tídoun ában múna áni mabúseerunti yebe lun lasúbudiruni ni ában. Siñáti larámudagun, ²⁵furése, ába tagáambun ában wúri luágu, tóguchu ában irájü gawágutu ában espíritu wuríbati. Ába tiábin, ába tájuduragun ligíbugiñe Jesúsu. ²⁶Wúri tugúya, máma juríu, Síro-Feniciána. Ába tamúriajan lúma Jesúsu lun laságaruni espíritu wuríbati le tueí tiraú. ²⁷Ába laríñagun Jesúsu tun.

—Lúnti níderaguniña numútuniña ja juríu furúmiñe, mabuídunti lun tagídarúniwa fein jaweí isáanigu lun tíchugúniwa joun oúnli.

²⁸Ába toúnabuni.

—Ánja Nabúreme, oúnli ja lábugiñebaña dábula gayáraati gíñe jeígin tídaangiñe tífe fein to jágujaboun isáanigu.

²⁹Ábati laríñagun Jesúsu tun.

—Adímurejadibu buídu, gayáraajali bídin, furíja espíritu wuríbati tídaangiñe biraú.

³⁰Dan le tachúlürün múnada, ába tadárirunun irájü tídan gabána, furíjali espíritu wuríbati tídaangiñe.

Lareídaguagüdüni Jesúsu ában magáambaditi, maríñagadi

³¹Ába láfuridun Jesúsu loúbawagugiñe Tíro, ába lásügürün Sidóngiñe lúma lídaangiñe buri fulásu lánina Decápolis, ába lachúlürün luágun barána Galiléa. ³²Ni janúga ában wügúri magáambaditi, dagádaga lerérun lun, ába jamúriajan lúma lun líchuguni lújabu luágu lun lareídaguagüdüni. ³³Ába ladíñurun Jesúsu nígiñe láu jaweí gürígia, ába ládaruni bián lirájüñü lújabu larígeirugun, ába lásuerun, ába lájurudunun liñéne láu arúrei. ³⁴Ába laríjin siélun, ába lawáragun, ába laríñagun.

—¡Efata! —míni lan líra. ¡Junrénba!

³⁵Ába lánjunrenchun larígeirugu magáambaditi ligía, ába tánjingichun liñéne lun ladímurejan buídu. ³⁶Ába laríñagun Jesúsu joun lun mabájüdagun jamáni ni ca un, létima laríñagun joun lun mabájüdagun jamáni, ligíatima jabájüdaguni. ³⁷Ábatí buri laweíridun janígi sarágu, ába jaríñagun.

—Adúga lumúti sun cátei buídu, darí lun lagáambagüdüniña magáambaditiña, adímuregüda láña maríñagaditiña.

Leígagüdün Jesúsu gádürü mílu gürígia
(Mt. 15.32-39)

8 ¹Lídan dan ligía, ábaya jóundaragun sarágu gürígia áni úati ni cáta jáma lun jeígin. Ába lagúarun Jesúsu joun láni disípulugu, ába laríñagun joun.

2—Gudémetiña gürígia ja nun ladúga úriüwa wéyu jáu núma ya áni úaali ni cáta jáma lun jeígin. 3Anjaña noúnaja águyu meíginga, ladágaruba falálati jawágu úmada, ladúga añájein jádaangiñe, díseti ñígiñe lumúti jayábin.

4Ába joúnabuni láni disípulugu.

—¿Ída lubáti jeígagüdüniwa ya lídan fulásu le mageírawaguti?

5Ába lálügüdüniña Jesúsu.

—¿Átiriñoun fein júma?

Ába jaríñagun lun.

—Sédü.

6Ába lañúuragüdüniña gürígia múarugu, ába lanúgünun sédü fein tugúya lújaburugu, ába líchugun eteingiruni lun Búngiu. Ába lagúbachagunun, ába lamúrusujanun, ába líchugunun joun láni disípulugu, ába jafánreinjanun jádan gürígia jagía. 7Ñíñanu gíne átiri jarájüñü úduraü jáma, ába líchugun eteingiruni jawágu, ába lafánreinragüdüniña. 8Joútiña sun jagía químule, buíngüdagíña sédü faníñe táu tífe to ígiraguboun. 9Yaráfañanu joun gádürü mílu wügúriña. Ába loúnajaniña Jesúsu águyu, 10ába ládinun tídoun ugúnein jáma láni disípulugu, ába joúdin Dalmanutoún.

Jamúriaian fariséogu miláguru lúma Jesúsu

(Mt. 16.1-4, Lc. 12.54-56)

11Ába jayábin fariséogu, ába jagúmeserun asígeneja lúma Jesúsu. Lúnti jaríjin lábun, ába jamúriaian lun larúfudun ában miláguru joun, siélugíñe. 12Ába lawáragun Jesúsu weíri, ába laríñagun.

—¿Cásan uágu jamúriaia gürígia ja lánina dan le ában miláguru? Ninárün jáu luágu marúfudúnbei lan miláguru jun.

13Ába lígiruniña Jesúsu, ábaya ládinun tídoun ugúnein, ába lídin loubáfurugun dúna.

Jarúfudajan fariséogu quei ísi

(Mt. 16.5-12)

14Bulfei jamútiti disípulugu janúgün eígin, ában rügüñoun fein jáma tídan ugúnein. 15Ába lewéridiruniña Jesúsu, laríñaga joun.

—Toúnigi jumátia lueí jísite fariséogu lúma lísite Heródes.

16Ába jaríñagun disípulugu jádaangua.

—Ladúgatia meígan wamá fein laríñagubei ítara.

17Ába lasúbudiruni Jesúsu jarítagun, ába laríñagun joun.

—¿Ca uágu jaríñaga luágu meígan jumá fein? ¿Úagili gunfaráanda jumá, meféen jugúya? ¿Ítara lidére jichügü? 18¿Maríjintün láu jágu, magáambun jugúya láu jarígeirugu? ¿Marítagun jumáli? 19Dan le nafánreinjanbarun seíngü fein jádan seíngü mílu wügúriña, ¿átiriñoun faníñe táu tífe jabúdun?

Ába jaríñagun.

—Dúusu.

20—Ángi dan le nafánreinjanun sédü fein jádan gádürü mílu, ¿átiriñeingi faníñe buin jabúdun?

Ába jaríñagun.

—Sédü.

21 Ába laríñagun joun.

—¿Úagili gunfaráanda jumá luágu máma lan tuágu fein nadímureja?

Lareídaguagüdün Jesúsu ában maríjinti Betsáida

22 Lárigiñe, ába jachúlürün Betsáidoun, ába lanügúniwa ában marijinti lun Jesúsu, ába jayúmuragun lun lun lagúurun luágu. 23 Ítara líña lárügüdüni Jesúsu maríjinti ligía, ába lanügüni bougudín lueí fulásu ligía. Ába lájurudagun arúrei luágu lágu, ába líchuguni lújabu luágu, ába lálügüdüni ánjein gayáraaraü lubeí laríjin. 24 Ába laríjin, ába laríñagun.

—Aríja numútiña wügúriña, naríjiniña quei tídi bu wéwe, efbugeina.

25 Ábaya líchuguni Jesúsu lújabu luágu lágu, ába laríjin gürígia ligía láu goúnigi, ába lareídagun, ába laríjini sun cátei furáangu. 26 Ába loúnajani Jesúsu águyu, aríñageina lun.

—Mebélurabátia ubúrugun, maríñagunbeíme lun ni ában ñi.

Laríñaguni Pédro luágu Jesúsu lan Crístubei

(Mt. 16.13-20, Lc. 9.18-21)

27 Lárigiñe, ába lídin Jesúsu jáu láni disípulugu lídoun buri lirájüñü fulásu le geyéguabei láu ubúrugun Cesaréa le Filípo. Úmada, ába lálügüdüniña láni disípulugu, laríñaga joun.

—¿Cátanasan jaríñagun gürígia?

28 Ába jóunabun.

—Añájein aríñagutiña luágu Juan lan le abásteragüdajabei lan amúrü, jíbiri aríñaga proféta Elías ban, añájeingua aríñagutiña luágu ámu lan proféta amúrü.

29 Ába laríñagun.

—Ánti jugúya, ¿cátanati lídan jarítangun?

Ába laríñagun Pédro lun.

—Amúrü Crístubei, le loúnajabei Búngiu lun lasálbaruniña gürígia lídaangiñe jafígoun.

30 Ába laríñagun Jesúsu joun lun maríñagun jamáni lun ni ában.

Ladímurejan Jesúsu luágu loúnwen

(Mt. 16.21-28, Lc. 9.22-27)

31 Ába lagúmeserun Jesúsu, le Wügúri Garaúwarügüti, arúfudaja joun luágu lúnti lan lasúfurirun sarágu, luágu weíribei lan jíchugun wügúriña weírigutiña lídan jafíñen juríu mebéreseni láu, ítara lúba gíñe jóuseruni jábutigu fádorigu jáma arúfudajatiña lilúrudun Moisés. Aríñagati joun luágu láfarúaba lan jílágubei, áni lásaaruba lan lídaangiñe oúweni lúnya labágaridun luágu

lúruwan wéyu. ³²Furáanguti laríñaguni le joun. Ábati lanúgüini Pédro Jesúsu ñígiñe, ába lagúmeserun adeínja lun. ³³Ába lagáraragun Jesúsu, ába laríjin jawágun láni disípulugu, ába lébechuni Pédro, ába laríñagun lun.

—¡Díseba nueí, Máfia! Bugúya, masáminaruntibu quei Búngiu, basáminarun quei wügüriña.

³⁴Ábati lagúarun Jesúsu joun láni disípulugu jáma jíbiri gürígia lun jayárafadun lun, ába laríñagun joun.

—Le busénti lafálarunina, bulfeleí cáteíñein lan, awándaleí sun luwúyeri asúfuriruni le lúnbei liábin lun nueígiñe queísi lanúgüini ában wügüri lugúruwan, falálana. ³⁵Ladúga le abúseeruti leséfuragun lúngua ya ubouágu leféridirubei ibágari le magúmuchaditi, ánjeinti le ánjabei leféridiruni libágari ya ubouágu nueígiñe, libíjubei ibágari le magúmuchaditi siélu. ³⁶¿Cági ju lan lun gürígia lagáñeiruni sun le lánina ubou, leféridireime lubára siélu? ³⁷Úati ni cáta lánina ubou le áuti gayára lan lagáñijan gürígia lubára siélu. ³⁸Le anúgüti busíganu nuágu lúma luágu nerérun jagíbugiñe gürígia múaraantiña áni gaffgountiña ja, nanúgüba gíne busíganu láu, áu le Wügüri Garaúwarügüti, dánme le niábin siéluñe láu luweírigun Núguchi, geyégu jáu ánjeligu ja sándubaña.

9 ¹Aríñagati gíne Jesúsu joun.

—Nináriün jáu, luágu añájein lan jádaangiñe ja yábaña guetó, moúnwenbaña darí jaríjini lachúlürün larúeijan Búngiu láu ubáfu.

Lámuñedagun larijín Jesúsu

(Mt. 17.1-13, Lc. 9.28-36)

²Sísi wéyu lárigiñe, ába lanúgüini Jesúsu Pédro, Jacóbo, lúma Juan, ába lídin jáu luágu ában wúbü íñuti le ñí lumuti gayára lan jábugua jamá, ába lámuñedagun larijín ñi jagíbugiñe. ³Ába támiridun lanáangun jarú quei jeméreedu, weíriti tíjarun chúlú lúmoun úa jamá ni gürígia ubouágu gayáraati jachífun gamísa lun tájarudun ítara. ⁴Ába jaríjini Elías lúma Moisés ayánuja lúma Jesúsu, ⁵ába laríñagun Pédro lun Jesúsu.

—Maésturu, ¡lídán dan awánja lan ya! Adúga wamá úruwa dibásein, ában bun, ában lun Moisés, ában lun Elías.

⁶Laríñagubaa lin lúra ladúga janúfude disípulugu, áni ibídiñeti lun Pédro ca lan laríñagubei. ⁷Ába larárirun ában juánriñu le ñíjin jabeí, ába ladáuragun jáu, ába lagaambúniwa ában umálali lídaangiñe juánriñu ligía le aríñagubei.

—Niján Niraú le jínsiñebei nun, jeíba láu le lubeíbei.

⁸Lídán óra ligía, dan le jaríjin geyégu ñi, maríjinjaña ámu ñi lueídügüya Jesúsu.

⁹Dan le arárireina jamá lueígiñe wúbü, ába léredun Jesúsu jawágu lun mabájüdagun jamáni le jaríjibeí lun ni ában daríme saráali lídaangiñe ouweni lúnya labágaridun, ligía le Wügüri Garaúwarügüti. ¹⁰Ligía jareídunbalin jádaangua, álügüdajárügütiña jámagua cáteí lán funa ásaarunibeí lídaangiñe ouweni. ¹¹Ábati jálügüdüni Jesúsu.

—¿Cásan uágu jaríñaga arúfudajatiña lilúrudun Moisés luágu lúnti lan liábin Elías furúmiñe lubáragiñe liábin le Crístubei?

¹²Ába loúnabuniña.

—Inárüni le jaríñagubei luágu Elíasba lan núbin furúmiñe áni laráanserubei lan sun cátei. ¿Cági taríñagubei Lerérün Búngiu nuágu, áu le Wügüri Garaúwarügüiti? Aríñagatu luágu nasúfuriruba lan sarágu áni mabájüdüñbadina lan. ¹³Naríñajare jun luágu núbinjali lan Elías, ába jadúgüni güriquia sun le jabúseerunbei láu, quei taríñaguni Lerérün Búngiu luágu ítara lúba lan lasúsiredun lun.

Lareídaguagüdün Jesúsu ában irájü gawáguti espíritu wuríbati

(Mt. 17.14-21, Lc. 9.37-43)

¹⁴Lárigiñe, ába jagíribudun le ñjín jabeí jíbiri disípulugu, ába jaríjin sarágu güriquia geyégu jáu. Ñíñanu gíñe arúfudajatiña lilúrudun Moisés asígeneja jáma. ¹⁵Dan le jaríjinbalin Jesúsu, ába laweíridun janígi láu jaríjini ñi, ába jeíbaagun abúsura lun. ¹⁶Ábati lálügüdüniña, laríñaga joun.

—¿Ca uágu jasígeneja jáma?

¹⁷Ába loúnabun ában jádaangiñe ja ñíbaña, ába laríñagun.

—Maésturu, niján niraú nanügün bun, njein ában espíritu wuríbati luágu, merérunjali ladúga. ¹⁸Ñí lumuti lárügüdei espíritu wuríbati ligía, lájuchuruni múarugun, ába láfurijan jacútaü liyúmulugugiñe, ába lacünrinjan lári. Ledébilidunáti ítara. Amúriajaadina jáma báni disípulugu lun jaságaruni espíritu wuríbati le lueí, siñá jamuti.

¹⁹Ába loúnabun Jesúsu, ába laríñagun.

—¿Güriquia maffíneraditiña! ¿Átiribeísan dan lun neréderuni júma lubá gayára lan jaffínerun nuágu? ¿Ídame lagúmucha maffíneni le jídaanbei? Barújumei irájü ligía ñájoun.

²⁰Ába janúgüni lun. Dan le laríjinbalin espíritu wuríbati ligía Jesúsu, ába louwejagüdüni irájü ligía, ába leíguadun múarugun, ába lagárabajan, ába láfurijan jacútaü liyúmulugugiñe. ²¹Ába lálügüdüni Jesúsu lúguchi, ába laríñagun lun.

—¿Átiri dan lueígiñe ítara lan?

Ába laríñagun lúguchi.

—Lúmagiñe núraügili. ²²Gíbeeli weíyaasu lájuchuruni espíritu wuríbati ligía wáturugun o dúnarugun lan lún yebe láfaruni jilágubei. Ánjin lubeíti njein lubeí gayára bumúti adúga, gudéme wamá bun, íderagua báwa.

²³Ába laríñagun Jesúsu lun.

—¿Ca uágu baríñaga ítara? Inárüni luágu gayára lan nadúgüni. Sun cátei gayáraati lun le afínebei.

²⁴Ába lagúaragun lúguchi irájü ligía.

—¿Afiñetina, íderagua bána lúntima naffínerun!

²⁵Dan le laríjinbei Jesúsu luágu furésetimájali lan jagíbedun güriquia, ába ladeínjan lun espíritu wuríbati ligía, ába laríñagun.

—Espíritu magáambaditi, maríñagadi, aríñagatina bun lun báfuridun, ígirabeí irájü le áni mebé luradügüyabá lídoun.

²⁶Ába lagúaragun espíritu, ábaya loúwe jagüdüni irájü ligía, ába láfuridun, ába leréderun irájü ligía camá jiláali. Sarágu jáña aríñagutiña luágu jilá lan.

²⁷Ába lárügüdüni Jesúsu lueígiñe lújabu, ába liñúraguni, ába laráramun.

²⁸Ábati lebé lurun Jesúsu múnadoun, ába jálügüdüni láni disípulugu dan le jábuguarügaña lúma, ába jaríñagun lun.

—¿Cásan uágu siñá wabalin espíritu wuríbati ligía aságara?

²⁹Ába laríñagun joun.

—Ladúga líbe espíritu le, láu rügüñein ayúmuraguni lun Búngiu lúma ayúnaruni gayára lan láfuridun.

Ladímurejaanya Jesúsu luágu loúnwen

(Mt. 17.22-23, Lc. 9.43-45)

³⁰Dan le jóudin ñígiñe, ába já sügürün Galiléagiñe, ³¹mabúseeruntiti Jesúsu lun lasúbudirúniwa jalíñañein lan ladúga larúfudajaña lan joun láni disípulugu, aríñageina ligía luágu ledéregerúaba lan, ligía le Wügúri Garaúwarügüti, jájaburugun wügúriña wuríbatiña áni jáfarubei lan jilágubei, ábame lásaarun lídaangiñe oúweni luágu lúruwan wéyu lúnya labágaridun. ³²Úati gunfaráanda jamáni le laríñagubei joun, áni janúfudetíña lun jálügüdüni.

¿Cátima weírigubei?

(Mt. 18.1-5, Lc. 9.46-48)

³³Ába jachúlürün ubúru gu Capernaúm, múnada, ába lálügüdüniña Jesúsu. —¿Cásan buga uágu jadímureja le eíbugeina jumá?

³⁴Ába jeréderun maníñu ladúga úmada adímurejeina jañá buga luágu ca lan jádaangiñe weírigutimaabei. ³⁵Ábati lañúurun Jesúsu, ába lagúarun joun dúusugubei disípulugu lubádun, ába laríñagun joun.

—Le abúsueruti ligía lan furúmiñeti, lúnti agúmujóuni lan jádan sún gubei, lun gíñe lesériwidun joun sún gubei.

³⁶Ába lanúgün ában irájü, ába líchuguni jamídaangua, ába lanúgüni lújaburugu, ába laríñagun joun.

³⁷—Gürigia le erésibiruti ában irájü quei le lídan níri, resíbi lumútina, áni máma rügüñein áu lerésibira, resíbi lumúti gíñe Núguchi le oúnajabalina.

Le mámabei wágani, wámagiñeñein

(Lc. 9.49-50, Mt. 10.42)

³⁸Ába laríñagun Juan lun.

—Maésturu, aríjatiwa ában wügúri aságajati espíritugu wuríbatiña lídan bíri, quei máma lan wámañein, ába wawéridiruni lun madúgündügüya láani.

³⁹Ába laríñagun Jesúsu.

—Mawéridira jumeí, ladúga úati ni ában le adúgüti miláguru lídan níri lun ladímurejan wuríba nuágu. ⁴⁰Le mámabei wágani, wámagiñeñein.

⁴¹Ninárün jáu luágu furúmieguarügü lan le íchuguti ában wéru dúna jun lídan níri ladúga láni jumá Crístu, libíjuba afáyeirujauí buíti.

Goúnigi lueí leíguadúniwa lídoun figoú

(Mt. 18.6-9, Lc. 17.1-2)

⁴²Furúmieguarügü le affigoungüdüti ában jádaangiñe ja isérigiñabaña lídan jaffínen nuágu, buítimaati jamúga lun lun lágurúniwa baránajotín láu ában oúnwenbun dúbü le amúligülei güráñu luágu ligíina sügü láu ladúgüni cátei líra.

⁴³Ánjabu lafigoungüda bújabu guánari, buítimaati jamúga lun báchuguni, ladúga buítimaati jamúga bídin siélun láurügü ában újabu sügü láu jamúga badarún láu biángubei bújabu máfiougatin, ⁴⁴ní lubei moúnwen jamá jéweraü ja eígbalin jágubu jiláaña, méneguchadi wátu. ⁴⁵Ánjabu gíne lafigoungüda bugúdi guánari, buítimaati jamúga gíne lun báchuguni, ladúga buítimaati jamúga bebelurun siélun láu ában ugúdi sügü láu badarún máfiougatin láu biángubei bugúdi, ⁴⁶le ní lubei moúnwen jamá jéweraü, méneguchadi ligía wátu. ⁴⁷Ánjabu gíne lafigoungüda bágu, buítimaati lun baságaruni, ladúga buítimaati jamúga bebelurun lídoun larúejan Búngiu láu ában águu sügü láu jamúga badarún máfiougatin láu biángubei bágu, ⁴⁸le ní lubei moúnwen jamá jéweraü, méneguchadi ligía wátu.

⁴⁹Sun gürígia ja lánigubaña Búngiu, jouchúaba quei lau wátu geméti jawágu lun jarúmadagüdúniwa, queísigubeirügü líchugúniwa sálu luágu cátei adágaragüdúwati lun Búngiu, arúfuda lámuga luágu jarúma lan, buídu ligía lun lareidúniwa. ⁵⁰Buíti sálu, ánjein lefériðira lubásuan, ¿cábagi un ju lan? Ítara líña lubeíti, awánda jumeí sun ouchúni lubá jarúmadun ligíbugiñe Búngiu, lídan jumá úaraguni júmagua.

Larúfudajan Jesúsu luágu ígiraguni

(Mt. 19.1-12, Lc. 16.18)

10 ¹Ába láfuridun Jesúsu Capernaúmgiñe, ába lídin loúbawagun Judéa lúma luágun oúbaü le ñígiñe lubeí láfuacha wéyu libíti dúna le Jordán. Ábaya jóundaragun gürígia le ní lubei, ábaya larúfudajan joun queñaja ligáburi. ²Ábati jayábin jádaangiñe fariséogu luágun Jesúsu áluga járiügüdüni tídan jasáðaran láu jálügüdüni ánjein maríban lubeí lun lafánreinragun wügüri túma lúmari. ³Ába laríñagun Jesúsu joun.

—¿Cá mejagi laríñagubei Moisés jun?

⁴Ába jaríñagun lun.

—Aríñagati Moisés luágu gayára lan tíchugúniwa gárada lánina ígiraguni tun úmari.

⁵Ába laríñagun Jesúsu joun.

—Líchugunbaalin Moisés gumádi líra jun ladúga tidére janígi. ⁶Ánjein méja, dan le ladúgünbalin Búngiu sun cátei, “adúga lumútiña wügúri túma wúri”.
⁷“Ligía lígrubei lubei wügúri lóguchi túma lóguchu lun laganouíwa túma lúmari, ⁸ábame jeréderun quei ábanrügü.” Mámáña lubeíti biáma, ábanrügaaña.
⁹Ligía moún lubei lafanreinraguni wügúri le ladúnraguagüdübei Búngiu.
¹⁰Dan le múnada jamá, ábaya jálügüdüni disípulugu luágu cátei le,
¹¹ába larínagun Jesúsu joun.
 —Le ígirutu lúmari, ába lagámaridun ámu, ladúgüña adultériu. ¹²Ánjein gíñe tígira wúri túmari, ába tagámaridun ámu, tadúgüña gíñe adultériu.

Labíniruniña Jesúsu irájüñü

(Mt. 19.13-15, Lc. 18.15-17)

¹³Ába janáajan gürígia irájüñü lun Jesúsu lun lagúurun jawágu, ába jagúmeserun disípulugu adeínja joun ja anáajabaliña. ¹⁴Dan le laríjini Jesúsu, magúndaati láu, ába larínagun joun.

—Ígira jumá lun jayábin irájüñü númoun, mamájara jumá, ladúga ja jarúmabaña affíne quei irájüñü, jagía lílanabaña larúeijan Búngiu.
¹⁵Ninárün jáu luágu le lan marúfudunti ában igáburi únabugubuti queísi ában irájü, sinábei lebélorun lídoun larúeijan Búngiu.

¹⁶Ába lanúgüniña lújaburugu, ába labíniruniña láu lújabu jawágu.

Ladímurejan ában rísiti lúma Jesúsu

(Mt. 19.16-30, Lc. 18.18-30)

¹⁷Dan le lasígirunbalin Jesúsu luweíyasun, ába liábin ában wügúri efbaagueina lubároun, ába lájuduragun ligíbugiñe, ába lálügüdüni ítara.

—Maésturu buíti, ¿cásan cátei buíti lúnbei nadúgüni lun nibíjini ibágari le magúmuchaditi?

¹⁸Ába larínagun Jesúsu lun.

—¿Ca uágu barínaga nun “buíti”? Ában rügüñein buíti, Búngiu.

¹⁹Subúditi gumádi bun. “Maganoúabá túma ában gámaritu ámu, máfarajabá, míwerujabá, madímurejabá iyéeni luágu ni ában, mayéeda báña gürígia, inébe jamá bagúbürigu bun.”

²⁰Ába larínagun wügúri ligía.

—Maésturu, gúnfulitina láu sun le lúmagiñe núraügidina.

²¹Ába laríaguni Jesúsu láu ínsiñeni, ába larínagun lun.

—Ában cátei mégeibei lun badúgüni. beíba, alúgurabeí sun le búmabei, ábame bíchuguni lebégi joun gudémetiña, ábame bibíjin irisini siélu. Ábame bagíribudun, ábame bafálarunina.

²²Dan le lagáambunbalin gürígia le cátei le, ába lírudagun, ába lídin láu íruni ladúga rísiti buídu. ²³Ába laríjin Jesúsu geyégu jawágun súnigubei, ába larínagun joun láni disípulugu.

—¡Jénrenguti lun jebélorun rísitiña lídoun larúeijan Búngiu!

24 Ába laweíridun janígi disípulugu láu le laríñagubei, ábaya laríñagun joun.

—Nirájüñü, ijénreenguti lun jebélurun ja íchubalin jafíñen luágu jarísin lídoun larúeijan Búngiu! 25 Méreenguntimaati lun ában caméyu lun lásügürün lídaangiñe lujúyun ában agúsa sügú láu lebélorun ában rísiti lídoun larúeijan Búngiu.

26 Dan jagáambunbalin cátei le, ába laweíridun janígi, ába jálügüdagun jámagua.

—¿Cáteiti gayáraabei lasálbarun?

27 Ába laríaguniña Jesúsu, ába laríñagun joun.

—Siñáti jasálbaragun gürígia jóungua, ánjein Búngiu, gayáraati, ladúga úati ni cáta siñáti lun Búngiu.

28 Ábati laríñagun Pédro.

—Wabúreme, wagía, ígira wamáalitia sún meja le wámabei lun wafálarunibu.

29 Ába laríñagun Jesúsu.

—Ninárün jáu luágu furúmieguaügü lan le ígirutu lúban, o lamúlenu, o líbugañanu, o lítunu, o lúguchi, o lúguchu, o lirájüñü, o lufúlasun nueígiñe o lueígiñe lan ugánu le lánina asálbaruni, 30 lerésibiruba san weíyaasu sügú láu guetó lídan uboú le. múná, amúlenu, íbugañanu, ítunu, úguchurunu, isáanigu, lúma fulásu, láu sun leíbaajoúniwa, resíbi ligíame ibágari magúmuchaditi siélu. 31 Sarágu jáña ja furúmiñetiñábaña guetó, jagíaba agúmujóuni yágüta siélu, áni sarágu ja agúmujóunibaña, jagíaba furúmiñetiña.

Ladímurejaanya Jesúsu luágu louñwen

(Mt. 20.17-19, Lc. 18.31-34)

32 Luáguñanu úma lun Jerusaléoun, Jesúsu jabá jabá láni disípulugu, láuñanu luweírin anígi, áni jíbiri gürígia ja afálarubaliña, láuñanu anúfudei. Ábayati ladíñurun Jesúsu jáu láni dúusu disípulugu jaweí jíbiri gürígia, ába lagúmeserun aríñagei le lúnbei lasúseredun lun joun. 33 Ába laríñagun joun.

—Quei lubeí jaríjini, luáguñadiwa úma lun Jerusaléoun, le ñíba lubeí nedéregerúa, áu le Wügüri Garaúwarügüti, joun jábutigu jafádirigun jurú lúma joun arúfudajatiña lilúrudun Moisés, ja lúnbaña jasádirunina lun nouñwen. 34 Ábame jedéregerunina joun ja mámabaña jurú lun jéjerajan náu, jabeíchubadina, jasueragubadina, ábame jáfarunina jilágubei, luágume lúruwan wéyu, ábame násaarun lídaangiñe ouweni lúnya nabágaridun.

Jamúriajan Jacóbo lúma Juan ában fuleísei

(Mt. 20.20-28)

35 Ábati jayábin Jacóbo lúma Juan, ja lirájüñü Zebedéo, ába jaríñagun lun Jesúsu.

—Maésturu, buséntiwa lun badúgün ában fuleísei woun.

36 Ábati laríñagun joun.

—¿Cági jabúseerubei lun nadúgün jun?

37 Ába jaríñagun lun.

—Lun dánme lan barúeijan láu sun buweírigun, lun bañúuragüdüníwa, ában lueígiñe boúnwenren, ában lueígiñe bubaúna.

³⁸Ába laríñagun Jesúsu joun.

—Ibidiñeti jun ca lan jamúriajabei. ¿Gayáraabei jawánduni luweírin igárigu le lúnbei nawánduni, gayára ligíame júaradun núma lídan nasúfurirun?

³⁹Ába jóunabun.

—Gayára wabei.

Ába laríñagun joun.

—Lúnti jawánduni igárigu le lúnbei nawánduni, úara jugúyame núma lídan nasúfurirun, ⁴⁰ánjein lun jañúurun ában lueígiñe noúnwenren, ában lueígiñe nubaúna, máma áu lúnbei níchuguni, líchugúba joun ja ubáabaña laráanserei Búngiu.

⁴¹Dan le jagáambunbalin ja jíbiri díisi disípulugu, ába jagáñidun lúma Jacóbo láu Juan. ⁴²Ába lagúarun Jesúsu joun súngubei lubádun, ába laríñagun joun.

—Quei jasúbudirun, ja agúmadijabaña jádan ja mámabaña juríu, arúfudaguatiña jóungua camá jamuga jabúriña lílana fulásu ligía, játi weínamubaña jádan, arúfuda jamúti jabáfu. ⁴³Ánjein jídan, máma lúba, le abúseeruti lun weíri lan jídan, lúnti lesériwiduniña jíbiri.

⁴⁴Furúmieguarügü jídaangiñe le abúseeruti lun ligíaba lan furúmiñeti, lúnti idámuni lan joun jíbiri, ⁴⁵ítara quei máma lan niábiña, áu le Wügúri Garaúwarügüti, lun nesériwidúniwa, niábiña lun nesériwidun lúma lun níchuguni nibágari lebégime jasálbarun sarágu gürígia.

Lareídagugüdüni Jesúsu Bartiméo, le maríjinbei

(Mt. 20.29-34, Lc. 18.35-43)

⁴⁶Ábati jachúlürün Jericó. Dan le áfurideina lan Jesúsu lídaangiñe fulásu ligía jáu láni disípulugu jáma sarágu gürígia, ñíñein ában maríjinti gíriti Bartiméo, liraú Timéo, ñun láru úma amúriaja seínsu. ⁴⁷Dan le lagáambunbei luágu yaráfaali lan Jesúsu le Nazarétna, ába lagúmeserun maríjinti ligía agúaraja.

—¡Jesúsu, ladúgawagun David, gudémená bun!

⁴⁸Sarágu jána adeínjatiña lun lun lámanichun, ligíatima lagúaragun.

—¡Ladúgawagun David, gudémená bun!

⁴⁹Ába leréderagun Jesúsu, ába laríñagun.

—Wájuma lun lun liábin nun.

Ába jagúarun lun maríjinti ligía, ába jaríñagun lun.

—Ragúba gurásu, sarába, lagúajaña bun.

⁵⁰Ába lachúürunun labíte, ába ladúgün ában chubaú, ába layárafadun lun Jesúsu. ⁵¹Ába lálügüdüni Jesúsu.

—¿Ca babúseerubei nadúgün bun?

Ába loúnabun maríjinti ligía.

—Maésturu, buséntina naríjin.

⁵²Ába laríñagun Jesúsu lun.

—Gayáraati bídin, areídaguaadibu ladúga affíneedibu nuágu.

Lídan óra ligía, ába gayára lan laríjin maríjinti ligía, ába lídin lárigi Jesúsu.

Lebélurun Jesúsu Jerusaléoun

(Mt. 21.1-11, Lc. 19.28-40, Jn. 12.12-19)

11 ¹Dan le yaráfaaña lubei lun Jerusalén, ába jachúlürün ligíbugiñe fulásu buri le Betfajé lúma Betánia, le únabubei libíti wúbü le Olívos, ába laríñagun Jesúsu joun biáma jádaangiñe láni disípulugu.

²—Jefba lídan liraúraü fulásu le wagíbugiñebei, dánme le jachúlürün ñi, jadáriruba ában burígü güiráñu le maweinjóungili ni ában weíyaasu. Jafáragadeíme, ábame janügüni ñájoun. ³Ánjaün álügüdüwa ca lan uágu jadúgei le, jaríñagame lun luágu busén láni Jesúsu, luágu láguyugüdübei lan furése.

⁴Ába jóúdin, ába jadáriruni burígü ligía güiráñu lubádu ában béna, bougudi lídan úma, ába jafáragaduni. ⁵Ába jaríñagun jádaangiñe ja ñíbaña úmadarugu joun.

—¿Ca jadúgübei? ¿Cáme jafáragadei burígü le?

⁶Ába jóunabuniña quei laríñaguni Jesúsu joun, ába jígiruniña lun jóúdin láu.

⁷Ába janügüni burígü lun Jesúsu, ába jíchugunun jabíte luágu burígü ligía, ába laweínruni Jesúsu. ⁸Sarágu jáña átulerutu jabíte luágu úma, jíbiri, ába jánchajuan tilímun wéwe, ába jachágajani luágu úma lubá lásügürün Jesúsu ligíbuagugiñe.

⁹Ja ubáraübaña jáma ja árigibaña, ába jagúmeserun agúaraja.

¡Glória! ¡Biníwati wügüri le ñúbinbei lídan líri Wabúreme Búngiu!

¹⁰Biníwati arúejiani le ñúbinbei, le lúnbei ítara lan queísi meja larúejian wáguchi Davíd.

¡Uweíriguni lun Búngiu lídan líñun-ágei siélu!

¹¹Lárigiñe, ába lebélurun Jesúsu Jerusaléoun, belú ligía témpulurugun, lárigiñe laríjini sun cátei, ába lídin Betánia jáu dúusu disípulugu ladúga dáriüjali lan.

Líñaraguni Jesúsu tídibu ígo to míinboun

(Mt. 21.18-19)

¹²Larúgan, dan le jáfuridunbei Betániagiñe, ába lálámachun Jesúsu.

¹³Diseigiñe, ába laríjin ában tídibu ígo gabánatu. Ába lídin aríja ánjein gin tubei, ubánaü rügüñein ladárra tuágu ladúga mámagili lan tidáani ígo. ¹⁴Ábati laríñagun Jesúsu lun tídibu ígo ligía.

—Magíndadügüyabá.

Ába jagáambuni láni disípulugu.

Larúmadagüdünun Jesúsu témpulu

(Mt. 21.12-17, Lc. 19.45-48, Jn. 2.13-22)

¹⁵Lárigiñe, ába jachúlürün Jerusaléoun, ába lebélurun Jesúsu témpulurugun, ába laságajaniña ja alúgurajabaña jáma ja agáñijabaña ñi. Ába lagárabajani

jadábulan ja asáansijabaña seínsu joun güirígia lúma jála ja alúgurajabaña únjun. ¹⁶Mígirun lumútu témpulu lun úmame. ¹⁷Ába laríñagun lídan larúfudajan joun.

—Laríñajare Búngiu tídan líburu to Lerérún. “Núban, fulásu le ní lubei gayára lan jayúmuragun sun güirígia nun, ánjein jugúya, barú jumaaru quei jában jíwerutiña.”

¹⁸Ába jagáambun jábutigu fádirigu jáma arúfudajatiña lilúrudun Moisés luágu le laríñagubei, ába jagúmeserun áluaja ída lúba lan jáfaruni jilágubei, ladúga janúfudetiña lueí, quei sun lan güirígia weíriti janígi luágu le larúfudajabei. ¹⁹Dan le lagúñedunbei, ába láfuridun Jesúsu fulásurugugiñe.

Tídibu ígo to ásaürüboun

(Mt. 21.20-22)

²⁰Larúgan bináafin, sügúti Jesúsu jáma láni dúusu disípulugu lueígiñe méme úma ligía, ába jaríjinun tídibu ígo saúja lúmagiñe tílagüle. ²¹Ába larítaguni Pédro, ába laríñagun lun Jesúsu.

—Maésturu, jaríjabá tun tídibu ígo to bíñaraguboun gúñaarü, saúja!

²²Ába laríñagun Jesúsu joun súnubei.

—Affíne jumá luágu Búngiu. ²³Ninárün jáu luágu furúmieguarügü lan le aríñaguti lun wúbü le. “Gidába yágiñe, dabúba baránajoun”, ánjein úa lubeí liloúguan affíneni tídan lanígi áni affíne ligía luágu lagúnfuliruba lan le laríñagubei, ítara lúba. ²⁴Ligía naríñagunbei jun luágu sun lan le jamúriajan lúma Búngiu, ánjein affíne jubeí luágu resíbi jumáli lan, ítara lúba. ²⁵Dan le jayúmuraguña lan lun Búngiu, ánjein níjein lubeí ladúga ában güirígia jun le mísiñeti jun, ferúduna jumeí lun gíñe ferúduna lánün Jóguchi Búngiu le siélubei. ²⁶Ánjein úa ferúduna jumá, úabei gíñe ferúduna láani Jóguchi Búngiu le siélubei jifígoun.

Lugúmadin Jesúsu

(Mt. 21.23-27, Lc. 20.1-8)

²⁷Ába jagíribudun Jerusaléoun. Dan le efbugeina lubeí Jesúsu témpulurugu, ába jayábin jábutigu fádirigu, arúfudajatiña lilúrudun Moisés, jáma ámu wügúriña ja weírigutiña lídan jafíñen juríu, ²⁸ába jálügüdüni.

—¿Cáteisan biríchabei lun bádaragun búngua lídoun cátei le tánina témpulu? ¿Ca íchugubalin ubáfu le bun?

²⁹Ába loúnabuniña Jesúsu, aríñageina ligía joun.

—Nálügüdaadün gíñe ában cátei, ánjana jóunaba, naríñagubei jun ca lan áu gumádi nadúgei buri cátei le. ³⁰¿Ca óunajabalin Juan abásteragüdaja? ¿Búngiu, ódi wügúriña?

³¹Ába jagúmeserun adímureja jámagua, ába jaríñagun.

—Ánjawa aríñaga luágu Búngiu lan óunajabalin, laríñaguba woun ca lan uágu mafíñerun wabeí lun Juan. ³²¿Ódi waríñaguba funági luágu jóunajan lan wügúriña?

Lun jamúga jóunabun ítara, janúfudetiña jaweí gürígia, ladúga subúdi jamáni sun gürígia luágu proféta lán Juan. ³³Ábati jaríñagun lun Jesúsu.

—Ibídiñeti woun.

Ábati gíñe laríñagun Jesúsu.

—Maríñagun nubeí gíñe jun ca lan áu gumádi nadúgei cátei le.

Jémpulu jawáguti ñadágimeintiña wuríbatíña

(Mt. 21.33-46, Lc. 20.9-19)

12 ¹Ábati lagúmeserun Jesúsu adímureja joun gürígia ja ñíbaña láu jémpulu, ába laríñagun joun.

—Ñíñein meja ában wügüri, ábunaguti tídi bu beíbei lufúlasunrugu.

Ába ladúgün baríeru láu, adúga ligía ában ágei lun larífbichawagún tíra beíbei lídoun lúma ában wáyelesi lun gayára lan loúnigiruni sun cátei.

Ába lájayajani lichári joun ñadágimeintiña, ába lídin adúga weíyaasu. ²Dan le lachúlürünbei dan lun alúbajani, ába loúnajan ában lumúsun amúriajei lufánran jámagiñe ñadágimeintiña. ³Ábarüga járügüdüni músu ligía, ába jabúleiseiruni, ába jóunajani lárigoún, míchutiña ni cáta lun. ⁴Ábaya loúnajan labúreme ichári ábanya músu, ába jíchaagun dúbü luágu, bougua jameí labulugu, anába. ⁵Ábaya loúnajan labúreme ichári ábanya, ába jáfaruni jilágubei. Lárigiñe, ába loúnajan sarágu, ában lárigi ában, buleísei jamáña jíbiri, áfaragua jíbiri jilágubei.

⁶Níjeinguati ában lun loúnajani, ában liraü jínsiñeti lun buídu, lagúmujóun óra ába loúnajani, ába larítagn luágu inébebei lan joun ladúga liraü lan.

⁷Ába jaríñagun ñadágimeintiña jámagua. “Niján le lúnbei líbjini alágan, wáfaraali jilágubei, wagía lámuga labúriña sun cátei.” ⁸Ábati járügüdüni, ába jáfaruni jilágubei, ába jaságaruni lúgubu lídaangiñe fulásu ligía.

⁹Ábati lálügüdajan Jesúsu.

—¿Cábatí ladúga labúreme ichári? Liábinme, ábame láfaraguniña ñadágimeintiña jilágubei, ábame líchuguni ichári joun ámu.

¹⁰¿Malíjan jumágilisan le taríñagubei Lerérun Búngiu nuágu? Taríñajare.

Lé meja dúbü le mabúseerun jabeí ábunagutiña, ligíaali furúmiñeti.

¹¹Wabúreme Búngiu adúgübalin lun furúmiñetibeí lan, áni aríja wamúti quei ában cátei weíriguti.

¹²Ába jabúseerún yebe jadáürüni Jesúsu ladúga jasúbudiruni luágu jawágu lan layúsurei jémpulu le. Quei janúfudebei jaweí gürígia, ába jígiruni lúngua, ába jóúdin.

Luáguti lafáyeijoún seínsu lun gumádi

(Mt. 22.15-22, Lc. 20.20-26)

¹³Lárigiñe, ába jóunajóuniwa jádaangiñe fariséogu jáma jádaangiñe lánigu Heródes lúmoun Jesúsu lun jaríñagagüdüni som cátei le lúnti gayára lan jíchuguni lidúnrunme. ¹⁴Ába jayábin, ába jaríñagun lun.

—Maésturu, subúdi woun luágu aríñaga báani inárüni, manúfudeiga luei ni ában ladúga ni cáta lan luweírigun gürígia bun, áni barúfudajani lémeri Búngiu láu inárüni. Áríñagabá ában cátei woun. ¿Búitisan lun lafáyeijóun seínsu lun warúeite le Rómana ódi mabuídunti?

¹⁵Subúdi lumúti Jesúsu luágu biánguañein lan jagíbu, ába laríñagun joun.

—¿Cámesan jíchaajan sádara nubá? Barújuma ában lídaangiñe seínsu ligía nun, aríja námugei.

¹⁶Ába janúgüni lun. Dan le laríjini, ába lálügüdüniña.

—¿Cági iyáwa lúma íri le luágubei?

Ába jaríñagun lun.

—Láni urúei Rómana.

¹⁷Ába laríñagun joun.

—Rújumeiti láni urúei lun urúei, rújumeime láni Búngiu lun Búngiu.

Ába laweíridun janígi láu ligáburi loúnabuniña.

Álügüdajani libúgürü ásaaruni lídaangiñe óuweni

(Mt. 22.23-33, Lc. 20.27-40)

¹⁸Ába jóudin fiú saduséogu aríjei Jesúsu. Afíñetiña saduséogu luágu úa lan ásaaruni lídaangiñe óuweni. Ába lubeíti jaríñagun lun.

¹⁹—Maésturu, aríñagatí meja Moisés luágu ánjein lan óuwe ában wügüri le maríeiti masáaniguga táu lúmari, lúnti lan lamárieidun lamúlen túma wúri to uelboun louwe, lun gasáanigu lan táu lun líbugaña le óuwebei.

²⁰Níñanu mejati sédú gamúlenuguátiña, le furúmiñeti, ába lamárieidun, ába loúnwen marájüñüga. ²¹Le jabáman, ába lamárieidun túma wúri tó buga lúmari líbugaña, ába gíñe loúnwen marájüñütiña, ligía méme asúsereda lúma le júriwan. ²²Maríeitiña sédügubei jagía túma, úati ni ában garaúti táu. Lagúmujoún óra, ába gíñe toúnwen wúri tugúya. ²³Niján le uágubei wálügüidaja. Dánme le jásaarun jiláaña lídaangiñe óuweni lúnya gabágari jamá, ¿cábagi úmari wúri tugúya jádaangiñe sédú gamúlenuguátiña ja, lárigiñe maríei jamá sun jagía túma?

²⁴Ába laríñagun Jesúsu joun.

—Bulfeiguatün ladúga libídiñe tuáguti Lerérun Búngiu jun, ni luáguti lubáfu Búngiu. ²⁵Dánme le jásaarun jiláaña lúnya jabágaridun, ámujalime jabágari, magámaridun jába, míchugun jamáñame jasáanigu lun maríei, queísi magámaridun jamá ánjeligu siélu. ²⁶Ánjeinti luágu sará jamá jiláaña lúnya jabágaridun, ¿malíjan jumágiru lilíburun Moisés luágu ladímurejan Búngiu lun lídaangiñe ában búbugati durúngu umúti? Laríñajare lun. “Áu Lubúngiutebei Abrahám, Lubúngiute Isáac, Lubúngiute Jacob.” ²⁷Ítara líña lubeíti, ánjein jamúgati jiláañu jáña wügüriña jagía lun sun dan, maríñagunti jamúga Búngiu luágu Jabúngiute lan, ladúga máma Jabúngiute jiláguaaña Búngiu, Jabúngiute wínwangiña. Ítara líña lubeíti, jugúya weíriti jabúlieidágun.

Gumádi le weírigutimaabei*(Mt. 22.34-40)*

²⁸Nínein ában jádaangiñe arúfudajatiña lilúrudun Moisés le agáambubalin jadímurejan, queíti subúdi láani luágu oúnaba lániña Jesúsu buídu, ába liábin lubároun, ába lálügüdüni.

—¿Cáteisan lídaangiñe lilúrudun Búngiu weírigutimaabei?

²⁹Ába laríñagun Jesúsu lun.

—Niján le weírigutimaabei. “Agáamba jumána, jugúya Israelítagu, Wabúreme Búngiu, ligía rügüñein Abúremein. ³⁰Jínsiñelá lubeíti Babúreme Búngiu bun táu sun banígi, táu sun buwáni, láu sun bisáminan, láu sun bére.” Ligía gumádi le weírigutimaabei, ³¹áni le libíaman lídan uweíriguni lenége le furúmiñeti. “Jínsiñe jamá bíbirigu bun quei bínsiñegua búngua.” Uati ámu gumádi weíriguti lueí biáma le.

³²Ába laríñagun arúfudajati ligía lun.

—Buíti baríñaguni, maésturu. Binárün luágu ában rügüñein lan Búngiu, luágu úa lan ámu, ³³áni lúnti jínsiñe lan Búngiu woun táu sun wanígi, láu sun wasáminan, táu sun wawáni, láu sun wére, lun gíñe jínsiñe jamá wíbirigu woun queísi wínsiñegua woúngua. Gebégiti sun líra ligíbugiñe sügú láu sun wadágaragüdüñ lun lúma sun cátei le agudúbei luágu latáru.

³⁴Dánti le lagáambun Jesúsu loúnabun láu lichú áu, ába laríñagun lun.

—Madíseedibu lueí lílana ban larúejan Búngiu.

Manígijaña lun jálügüdajan.

¿Ca adúgawagun Crístu?*(Mt. 22.41-46, Lc. 20.41-44)*

³⁵Larúfudajaña Jesúsu témpulurugu, laríñaga.

—¿Ída liñásan jaríñagunbei arúfudajatiña lilúrudun Moisés luágu ladúgawagun lan Davíd Crístu? ³⁶Davíd guánariügü láu lubáfu Sífiri Sándu aríñagati ítara.

Laríñajare Abúremein lun Nabúreme.

“Nurúba núma lueígiñe noúnwenren

daríme níchuguniña báganiñu bújaburugun.”

³⁷¿Ída lubáti ladúgawagun lan Davíd Crístu ánjein wa lubálin Davíd guánaru Crístu, “Nabúreme”?

Ába jagáambuni bürúbünu gürígia jagía láu ugúndani.

Ladárirun Jesúsu jadúnrun arúfudajatiña lilúrudun Moisés*(Mt. 23.1-36, Lc. 11.37-54, 20.45-47)*

³⁸Ábaja laríñagun Jesúsu joun lídan larúfudajan.

—Toúnigi jumátia jaweí arúfudajatiña lilúrudun Moisés, jínsiñeti joun lun jeíbugun táu anáanguni durúrutu lúma lun labúsurúniwa joun úmada láu sarágu inébesi. ³⁹Áluaja jamúti jalaú le jála weírigutiña tídan jalígílisin

juríu, lúma lubuídun-ágei ubáraü lídan eíginí. ⁴⁰Gidá jamutu jában würiña ja jiláaña úmari jawei, lúnti jadáuragun láu sun líra, ába jadúgün afúrieiduni le migínaguti. Weíribei jasúfurirun luágu sun le jadúgübei.

Tedéweejan fugiábu würi to jiláali túmari, lun Búngiu
(Lc. 21.1-4)

⁴¹Luágu ában wéyu, ñun líña Jesúsu témpulurugu tigíbugiñe gáfu to lágei seínsu, aríaguei jíchaajan gürígia seínsu tídoun. Gíbetiña rísitiña íchugutiña sarágu seínsu. ⁴²Ligía tiábin ában fugiábu würi to jiláali túmari, ába tíchugun bián gáwanün tídoun gáfu tugúya. ⁴³Ába lagúarun Jesúsu joun láni disípulugu lubádun, ába laríñagun joun.

—Nínárün jáu luágu gíbetima lan tíchugun würi to sùgú jáu sun ja íchugubaña seínsu tídoun gáfu to, ⁴⁴ladúga sun jagía, lídaangiñe le ígiragubei jáma jíhiga, ánjoun tugúya, láu tugúdemegun rútumuti sun le túmabei lun tawínwandun.

Laríñagun Jesúsu luágu tagúnrinchawagúba lan témpulu
(Mt. 24.1-2, Lc. 21.5-6)

13 ¹Dan le láfuriduña lan Jesúsu témpulurugugiñe, ába laríñagun ában jádaangiñe láni disípulugu lun.

—¡Maésturu, aríjabá tun tubuídun watémpulun lúma buri dúbü le áubei tadügúwa! ¡Máma tanárima buri!

²Ába loúnabuni Jesúsu.

—¿Aríagu jíña tun tanárima témpulu to? Merédebeítia ni ában dúbü ligíbuagu ában, lagúnrinchaguba sun le.

Seíni buri lubáragiñe lagúmuchun ubou
(Mt. 24.3-28, Lc. 21.7-24, 17.22-24)

³Ábati jóudin luágu wúbü le gíribei Olívos le tigíbugiñebei témpulu. Dánti le ñun líña lan Jesúsu ñi, ába jayábin Pédro, Jacóbo, Juan lúma Andrés, ába jaríñagun lun, jagíaguarügü.

⁴—Buséntiwa lun baríñaguni woun ídame lan lasúsereda sun le tun témpulu to. ¿Cábasan seíni luágu chúlújali lan dan lun lagúnfulirun sún buri cátei le?

⁵Ába laríñagun Jesúsu joun.

—Toúnigi jumá, mayéedagualaún ni ában, ⁶ladúga sarágujaba ñúbintiña, jaríñagame. “Áu Crístubei”, áni sarágujaba jayéedun.

⁷Jugúya, dánme le jagáambuni lamúri wuríbu yaráfa jun lúma ugánu luágutí buri wuríbu díseti jueí, manúfudedagua jumá, ladúga ñíbei wuríbu súnwandan, mámagili lagúmuchun ubou líra. ⁸Lageíndaguba ában fulásu lúma ában, awúribuja ligíame ában ageíraü lúma ámu. Ñíbei járabaganáli lídan sarágu fulásu, ilámaü, chagáguaü, áni súnme buri cátei le, lagúmesejarügügilime le lúnbei lasúfurirúniwa.

9'Toúnigigua jumá júngua ladúga jedéregerúaba lun lúruđu, ábame jabúleiseirunün títan buri jalígílisin juríu, janügúba lun jagúseragídúniwa jagíbugiñe gumádimatiña lúma jagíbugiñe urúeigu, nueígiñe, ítara lúba gayára lan jadímurejan nuágu, jagíbugiñe. 10Lubáragiñe lagúmunchun uboú, lapúrichijoúba ugánu luáguti asálbaruni lídan sun fulásu.

11Dánmeti le janügúniwa lun jedéregerúniwa joun lúrudugu, magíbedalá jarítangun luágu cába lan jarínaga, masáminaragubei jumeí. Arínaga jumeí le larínangun Búngiu jun lídan óra ligía, ladúga mámaba jugúya adímureja, Sífiri Sándu, ligíaba adímureja. 12Jedéregerubaña wügúriña jamúlenu jáma jábugaña lun jáfarúniwa jilágubei, deréga jamáñame agúbürigu jasáanigu, jagáraabaguba isáanigu jawágun jagúbürigu lun jedéregerúniwa lun jáfaruniwa jilágubei. 13Jiyéereguduba lun sun uboú nueígiñe, le asígiruti úaragu darí lúmoun lagúmujoún, lasálbaruba.

14'Abúrújati proféta Daniél luágu cátei iyéereguti le gagúnrinchaguagüdadíbei, dánme le jaríjini cátei ligía le ñí lubei moun lan lun ñi lan—le alíjabei, gunfaráandalá—jámetia Judéabaña, lúntimétia janúrajan luágun wúbü. 15Le güriña le bougudíbei, mebélura látia múnadoun aságara ni cáta, 16le áraabubei, magíribudalá águyi ni anúgoun lanáangun. 17Fugíábugume würiña ja dageínatiña lídoun wéyu ligía jáma ja garájüñütiña ja gurágiña. 18Amúriaja jumá lúma Búngiu lun máma lan lídan lidáani lidíliga jeíbaagua, 19ladúga lidáaníbei asúfuriruni quei le masúseredungili lúmagiñe ladúgüni Búngiu uboú, masúseredundügüyaalime giñe lárigiñe. 20Ánjein jamúga madúraagun lánme Jabúreme Búngiu dan ligía, úabei jamúga ni ában eséfuruti, ladúraagubei luágu jínsiñe lánigu lun, ja anúadaja láañabaña.

21'Ánjeinti aríñawagua jun. "Aríja jumá, niján Crístubei", o "Nirán", maffínera jumá, 22ladúga jayábiba eyéejatiña aríñaga jawoúgua luágu Crístu lan jagía, jíbiri, aríñaga jagíame luágu profétagu jamá, áni jayéeni. Jadúgüba seíni lúma miláguru lun jayéedaguniña ásta ja anúadaja láañabaña Búngiu ánjein gayára. 23Aráanseñu jumá, rúnaadiñ luágun jugúdi.

Ída lúba lan ligáburi lagíribudun Crístu uboúagun

(Mt. 24.29-35, 42-44, Lc. 21.25-36)

24'Lídounme wéyu ligía, lárigiñeme dan ligía le lánina asúfuriruni, ábame labúrigadun wéyu, marúnidunjalime játi. 25Jeíguaduba warúguma siélugiñe, ábame ladádagarun sun siélu. 26Ábamei naríjiniwa, áu le Wügúri Garaúwarügüti, niábin lídan juánriñu láu oúnwenbun ubáfu lúma uweíriguni, 27ábame noúnajaniña ánjeligu oúndaraña sun ja nanúadajabaña lídaangiñe gádüri larígei uboú, lúmagiñe lidíse-ágei uboú darí lúmoun lidíse-ágei siélu.

28'Gunfaráanda jumeí jémpulu le tuáguti tídibu ígo. Dan le ñulúgili tilímun, ába laboúchun tubána, subúdi jumúti luágu níteeli lan lidáani lubáchouga. 29Ítara meme, dánme giñe jaríjini sún buri cátei le, subúdi jumeí luágu yaráfaali lan niábin. 30Nínarün jáu, luágu lagúnrinchawagúba lan sun ubúruđu le

Jerusalén lubáragiñe jóúwegun güirigia ja lánina dan le. ³¹Lagúmuchaguba siélu lúma uboú, ánjein nerérun, merédebei magúnfulirunga.

³²Ánjeinti wéyu lúma óra le lúnbei lasúseredun sun cátei le, ibídiñeti ni ca un, ni joun láni Búngiu ánjeligu ja siélubaña, ni lun Liraú, Búngiu rügüñein le Úguchili asúbudirei.

³³Lúnti lubefti agágudúañu jumá, aríaaja, ayúmuragua lun Búngiu, ladúga ibídiñeti jun ídame lan lachúlúra óra ligía. ³⁴Ítara lúba quei ában wügúri le ñúdünbei luágu ában weíyaasu díse, lubáragiñe láfuridun lúbiñegiñe, ába líchuguni sun cátei jájaburugun lumúsuniña áni ru ligía jawádigimari, aríñaga ligía lun le luágubei béna lun loúnigirun. ³⁵Au queísi tabúreme múna tugúya, furésebei nagríbudun. Agágudúañu jumá lubefti, ladúga ibídiñeti jun cába lan óra nachúlúra, ánjein gúnounba lubeí lúmoun áriebuba lan, o lubá lan larúgan o bináafin lan, ³⁶ñúbindügü níñein sódini, ábame nadárirunün arúmuga. ³⁷Le naríñagubei jun aríñaga numúti joun súngubei. Agágudúañu jumá.

Lalédawagúniwa lubá Jesúsu

(Mt. 26.1-5, Lc. 22.1-2, Jn. 11.45-53)

14 ¹Bián rügáli wéyu lubá fédu le arítaguagülei luágu meja dan le lásügürünbei láni Búngiu ánjeli áfaraguáña jarájüñü Ejíptona, máfarawaguntiña jarájüñü Israelítagu, lidáani gíñe fédu le ñí lubei teigúa fein to magánatu ísi. Ábanti jáluajan jábutigu fádírigu jáma arúfudajatiña lilúrudun Moisés ída lúba lan járügüdüni Jesúsu láu eyéerawaguni lun jáfaruni jilágubei. ²Ába jaríñagun.

—Márügüda wameí fédurugu lueí jafúudun güirigia.

Tájurudaguni ában wúri Jesúsu

(Mt. 26.6-13, Jn. 12.1-8)

³Betániañein Jesúsu lúbiñe Simón lé meja gawágubei gumeín luágu lúra, dánti le ñun líña lan luágu dábula, ába tiábin ában wúri láu ában budeín buin láu ibíñei le jémeti, le séruti. Ába tájalachuni ligíina budeín, ába téseruni ibíñei lálbulugun Jesúsu. ⁴Ába jagáñidun jádaangiñe ja ñíbaña, ába jaríñagun jámagua.

—¿Cámesan leféridirúa ibíñei jémeti le? ⁵Gayáraati jamúgagu lalúgurun luágu sügú láu lebégi ában irúmu wadágimanu, lun jíderawagún gudémetiña.

Ába jébechunun, ⁶ába laríñagun Jesúsu.

—Ígira jumóun. ¿Ca uágu jañáwuriya tun? Ában cátei bufti le tadúgübei nun. ⁷Súnwandan ñíbaña lan gudémetiña júma lun jíderaguniña dan le jabúseerun, ánjein áu, mámaba súnwandan júma nan. ⁸Adúga táali wúri to le tiáraabei, jurúguaaru ibíñei luágu núgubu lubá nábulajoún, ⁹áni ninárün jáu luágu lídan lan furúmieguaarügü fulásu lídan sun uboú le ñí lumuti lapúrichijoúa ugánu le lánina asálbaruni labájüdawagúba gíñe le tadúgübei wúri to lun jarítapun tuágu.

Lalúguruni Júdas Jesúsu
(Mt. 26.14-16, Lc. 22.3-6)

¹⁰Ábati lídin Júdas Iscarióte, le ában jádaangiñe dúusu láni Jesúsu disípulugu, adímureja jáma jábutigu fádirigu lun ladúgün darádu jáma lun ledéregeruni Jesúsu joun. ¹¹Dan le jagáambubalin, ába jagúndaaragun, ába jaríñagun lun luágu jíchuguba lan seínsu lun. Ába lagúmeserun Júdas áluaja ída lúba lan ledéregeruni Jesúsu joun.

Lagúmujoún leígin Jesúsu jáma lánigu
(Mt. 26.17-29, Lc. 22.7-23, Jn. 13.21-30, 1 Co. 11.23-26)

¹²Le furúmiñeti wéyu lídan fédu le ní lubei teigúa fein to magánatu ísi, luwéyuri lafarún mudún le lánina fédu le páscua, ába jáltügüdüni disípulugu Jesúsu.

—¿Jalíagi babúseera lun wóúdin aráansera wabárua lun weígini eígini le lánina fédu?

¹³Ába loúnajan bíama jádaangiñe láni disípulugu, ába laríñagun joun lubáragiñe joúdin.

—Jeíba ubúrugun, jadúnraguba lúma ában wügúri ní táu ában dináa láu dúna, ¹⁴jídinme lárige le ñjín lumúti lebélera, ábame jaríñagun lun tabúreme muna. “Ítara líña maésturu, ¿jagoún nege rúmu to lúnboun ní lan leígei eígini le lánina fédu jáu láni disípulugu?” ¹⁵Ábame larúfudun ában rúmu weírítu jun, toúgiñegua muna, to aráanseñu tíña, ábame jaráanseruni eígini woun ní.

¹⁶Ába jáfuridun disípulugu, ába jachúlürün ubúrugun, ába jadáriruni súnqubei quei laríñaguni Jesúsu joun, ába jaráanseruni eígini lánina fédu ní.

¹⁷Dan le lagúñedunbei, ába lachúlürün Jesúsu jáu dúusu disípulugu.

¹⁸Dánti le luágu jamá dábula eíga, ába laríñagun joun.

—Nínárün jáu luágu lalúgurubadina lan ában jádaangiñe le eígibeí numa.

¹⁹Ábati jajírudagun, ába jagúmeserun álügüdaguei ában ában.

—¿Áu funásan?

²⁰Ába laríñagun Jesúsu joun.

—Ában jádaangiñe jugúya dúusu le éderutu leígan fein lídan asíedu.

²¹Anángüraadina lubefti, áu le Wügúri Garaúwariügüti, luágu úma le uágubei tariñaga Lerérün Búngiu, áni ¿fugiábutia wügúri le alúgurutina! Buítimaati jamúga lun wügúri ligía lun magúriajóuniwa lan.

²²Dan le añája lubeí eíga, ába lanúgünun Jesúsu jeígan fein lújaburugu, ába leteíngiruni Búngiu tuágu, lárigeiñe lagúbachagunun ába líchugunun joun, ába laríñagun joun.

—Joújuma, nógubu le.

²³Lárigiñe, ába lanúgün ában wéru táu diweín lújaburugu, lárigeiñe leteíngiruni Búngiu tuágu, ába líchugunun joun, ába játun sun jagía tídaangiñe diweín tugúya. ²⁴Ába laríñagun joun.

—Níta le, le añúuragüdübalin iséri darádu, le gíñe áwiyurúabei joun sarágu gürígia lun ferúdunawa lan jafígoun. ²⁵Ninárün jáu luágu mátundügüyaadina lan diweín daríme wéyu le lúnbei nátunun iséri tuwúyeri diweín lídan larúeijan Búngiu siélu.

Laríñaguni Jesúsu luágu leyéedaguba lan Pédro láu

(Mt. 26.30-35, Lc. 22.31-34, Jn. 13.36-38)

²⁶Lásun jerémujani urému luágu Búngiu, ába jóúdin luágún wúbü le gírubei Olívos. ²⁷Ábati laríñagun Jesúsu joun.

—Sun jugúya janúrajaba, ígira jumáname áriebu le, ladúga taríñajare Lerérún Búngiu. “Náfarubei jóúniri mudún jilágubei, ábame jeréderun mudún chagágu.” ²⁸Lárigiñeme násaarun lidaangiñe ouweni lúnya nabágaridun, nídiba Galiléa jubáragiñe.

²⁹Ábati laríñagun Pédro lun.

—Gayáraati jígirunibu sun ja, nugúya, mígirun nubádibu.

³⁰Ába laríñagun Jesúsu lun.

—Ninárün báu, áriebu meme le, lubáragiñe layúgurujan gáyu bián weíyaasu, úrüwaalime weíyaasu baríñagun luágu ibídiñe nan bun.

³¹Ába laríñagun.

—Ni ánjein lun lubei noúnwen búma, maríñagubadina luágu ibídiñe ban nun.

Ligía méme gíñe jaríñaga súnqubei.

Layúmuragun Jesúsu lun Búngiu, Getsemaní

(Mt. 26.36-46, Lc. 22.39-46)

³²Ábati jachúlürün lídoun ában fulásu gíríti Getsemaní, ába laríñagun Jesúsu joun láni disípulugu,

—Ñurújuma ya, neíbuga ayúmuragua lun Búngiu.

³³Ába lanúgüniña Pédro, Jacóbo, luma Juan lumaqua. Ába ladjéridun larítágun buídu, sandí ligía ában igárigu weíríti tídan lanígi. ³⁴Ába laríñagun.

—Sandítina ában íruni weíríti le lánina ouweni tídan nuwáni. Reídei jumá ya, áni agágudúañu jumá.

³⁵Ábati lídin Jesúsu lubáruaguoun mémeraü, ába labúluchagun múarugun, ába lamúriajan luma Búngiu ánjein gayára lubei masúfurirun láani le lúnbei lasúseredun lun lídan óra ligía. ³⁶Ába laríñagun lídan layúmuragun.

—Núguchi, gayára bumúti sun cátei, séfu bána luei nasúfuriruni cátei le, máma quei nabúseerun, quei babúseerun.

³⁷Ába lídin, ába ladáriruniña disípulugu arúmuga, ába laríñagun lun Pédro.

—Simón, ¿barúmuguñasan? ¿Siñátísán buga beréderun ni ában óra agágudúañu? ³⁸Agágudúañu jumá, ayúmuragua jugúyame luei jeíguadun lídoun íchajóuni lun jeféridiruni jafíñen nuágu. Inárüni luágu benéfa lan jáni espíritu lun le buídubei, ánjein júgubu, débiliti.

³⁹Ábaya lídin ayúmuragua lun Búngiu, aríñageinaleí méme dimúrei le laríñagubei furúmiñe. ⁴⁰Dánya lagíribudun, ábaya ladáriruniña arúmuga ladúga luweírin lidábu jágu. Ibídiñetiti joun cába lan joúnabagüle lun.

⁴¹Ábaya lídin lúruwan wefyaasu, ába laríñagun joun.

—¿Jarúmuguña mémesan, eméraagua jugúya? Buídürügaali, chülúja óra lun nedéregerúniwa, áu le Wügúri Garaúwarügüti, jájaburugun gafígountiña. ⁴²Sarájuma, queímoun, níteeli le lúnbei ledéregerunina.

Janúgüni Jesúsu adáüra

(Mt. 26.47-56, Lc. 22.47-53, Jn. 18.2-11)

⁴³Ñígili Jesúsu adímureja, ligía lachúlürün Júdas, le ában jádaangiñe dúusu disípulugu, liábin jáu sarágu mútu táu efeín lúma wéwe. Joúnajan jábutigu fádírugu, arúfudajatiña lilúrudun Moisés, jáma ámu wügúriña weírigutiña lídan jafíñen juríu. ⁴⁴Aríñagalíti buga Júdas joun ítara.

—Le wügúri le nachúurun, ligía, ábame járügdüni, ábame janúgüni, joúnigireime buídu.

⁴⁵Ítara líña lubéti, dan le lachúlürünbei, ába layárafadun Júdas lun Jesúsu, ába laríñagun lun.

—Maésturu.

Ába lachúurun. ⁴⁶Ábati járügdüni Jesúsu, ába janúgüni adaürüwa.

⁴⁷Ñíñein ában jádaangiñe ja ñíbaña, ába láluguchunun lefefeñte, ába líbuguni ában larígei lumúsun fádiri le íñutimaabei. ⁴⁸Ábati laríñagun Jesúsu joun mútu jagía.

—¿Jiábin táu efeín lúma wéwe lun janúgünina adáüra, camá jamuga jíwerutina? ⁴⁹Ságüñaja wéyu júma nan témpulurugu arúfudaja jun, madaú jumútina. Wel, lasúseredunbei le lun lagúnfulirun Lerérun Búngiu.

⁵⁰Ábati jígiruni sun disípulugu Jesúsu lábugua, ába janúrajan.

Wügúri ñúraügili le anúrajabei

⁵¹Ñíñein ában wügúri ñúraügili afálaruti Jesúsu, darúgu lougua táurügü ában sídi, ában járügdüni. ⁵²Ába lasáfarun jawei, ába leibáagun surúsu, ígira sídi.

Jesúsu ligíbugiñe líñun-ágei lúrudu

(Mt. 26.57-68, Lc. 22.54-55, 63-71, Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵³Ábati janúgüni Jesúsu ligíbugiñoun fádiri le íñutimaabei, ába joúndaragun sun jábutigu fádírugu jáma arúfudajatiña lilúrudun Moisés, jáma ámu wügúriña ja weírigutiña lídan jafíñen juríu. ⁵⁴Ábati lafálaruni Pédro Jesúsu dísegiñe chülú tübürrürugun lúban fádiri le íñutimaabei, ába leréderun ñun jáma oúnigirutiña témpulu abácharagua larúgürügü wátu.

⁵⁵Jáluajati jábutigu fádírugu lúma sun líñun-ágei lúrudu lidúnrun Jesúsu lun gayáraabei lan jasádiruni lun láfarúniwa jilágubei,

madáritiña lidúnrun. ⁵⁶Sarágu jáña yebe adímurejatiña iyéeni luágu, múaradúntiña láu le jaríñagubei. ⁵⁷Níñanu yéetiña ásaarutiña aríñaga.

⁵⁸—Agáambatiwa laríñagun. “Nagúnrinchaguboun témpulu to, to jadúgúboun wügúriña, ábame naráramagüdün ában témpulu lídan úrüwa wéyu to máma jadúga wügúriña.”

⁵⁹Ni ítara, múaradúntiña láu le jaríñagubei.

⁶⁰Ábati lásaarun fádiri le íñutimaabei jádaangiñe sun jagía, ába laríñagun lun Jesúsu.

—¿Moúnabuntíbusan ni cáta? ¿Cáteisan le, le jaríñagubei buágu?

⁶¹Ába leréderun Jesúsu maníñu, moúnabunga ni cáta. Ábaya lálügüdüni fádiri íñutimaati.

—¿Amúrúsan Crístubei le Liraú Búngiu, le lúnbei lasálbaruniña gürígia lídaangiñe jafígoun?

⁶²Ába laríñagun Jesúsu lun.

—Ánja, áu. Áni jugúya, jaríjubadina, áu le Wügúri Garaúwarügüti, ñun lueígiñe lóunwenren Súnti Gabáfu, aríja jumeíme niábin lídan juánriñu siélugiñe.

⁶³Ábati lajeíridagunun fádiri íñutimaati lanáangun, le ligáni, ába laríñagun.

—¿Ca ámu wabúseerubei lun líchugun fe luágu guetó? ⁶⁴Agáamba jumúti lanábaguni Búngiu láu lerérún. ¿Ída líña jaríjin lun líra?

Ába jabúdujan súnigubei lun láfarúniwa jilágubei.

⁶⁵Ábatí buri jagúmeserun jíbiri ásueraguei, adáuragua láu ligíbu, abúleiseirei, jaríñagati.

—¿Aríñaga beígia cátei lan áfarubalibu!

Ába buri jagáyuajan súaara luágu.

Laríñagun Pédro luágu ibídiñe lan Jesúsu lun
(Mt. 26.69-75, Lc. 22.56-62, Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁶Níñein Pédro bürúrurugu, ligía tiábin ában lumúsun fádiri le íñutimaabei.

⁶⁷Dan le taríjini abácharagua larügürügü wátu, ába taríaguni, ába taríñagun lun.

—¿Ma gíne buga lúmañadibu Jesúsu le Nazarétna?

⁶⁸Ába leyéedagun Pédro, laríñaga.

—Íbídiñeti gürígia ligía nun, íbídiñegubeíti nun ca lan uágu badímureja.

Ába lígiruni fulásu le ñi lubei labácharagua lun yaráfa lan lun lebéneri baríeru, ábati layúgurujan ában gáyu. ⁶⁹Ábaya taríjini músu tugúya, ába taríñagun joun ja níbaña.

—Ába giñétia jádaangiñe lánigu Jesúsu le.

⁷⁰Ábaya leyéedagun. Murúsun óra lueígiñe, ábaya jaríñagun ja níbaña lun Pédro.

—Inárüni, amúrü ában jádaangiñe, ladúga Galiléana amúrü, ítara líña badímurejan quei jagía.

⁷¹Ába líñaragun Pédro lúngua ánjein máma lubei inárüni le laríñagubei. Ábaya laríñagun.

—Ibídíneti gürígia le uágubei jadímureja nun.

⁷²Lídan óra ligía, ába layúgurujan gáyu libíaman weíyaasu. Ábati larítangun Pédro luágu le laríñagubei buga Jesúsu lun. “Lubáragiñe layúgurujan gáyu bián weíyaasu, beyéedaguba náu úrtiwa weíyaasu.” Dánti le larítangun luágu, ába layájun.

Jesúsu ligíbugiñe Piláto

(Mt. 27.1-2, 11-14, Lc. 23.1-5, Jn. 18.28-38)

15 ¹Larúgan bináafin, ába jóundaragun jábutigu fádirigu jáma arúfudajatiña lilúrudun Moisés, jáma ámu wügüríña ja weírigutiña lídan jaffínen juríu lúma sun líbiri líñun-ágei lúrudu, aríja cába lan jadúga lun lasíadirúniwa Jesúsu. Ába janúgüni gürágu, ába jedéregeroni lun Piláto. ²Ába lálügüdüni Piláto Jesúsu.

—¿Amúrü Jarúeitebei Juríu?

Ába loúnabun Jesúsu.

—Ánja, ítara líña quei baríñaguni.

³Ába buríti jíchugun jábutigu fádirigu sarágu lidúnrun. ⁴Ábayati lálügüdüni Piláto, ába laríñagun lun.

—¿Moúnabuntfbusan ni cáta? ¿Aríjabá átiriñein lan bidúnrun íchuguti?

⁵Moúnabun mémeti Jesúsu ni cáta, ába laweíridun lanígi Piláto láu líra.

Lasíadirúniwa Jesúsu lun ouweni

(Mt. 27.15-31, Lc. 23.13-25, Jn. 18.38-19.16)

⁶Jéchutiti Piláto ígiragüda ában adaürúti ságü fédu le lánina páscua, le jamúriajan gürígia jádaangiñe adaürútiña. ⁷Ñíñeinti ában adaürúti gíríti Barabási úara jáma ámu ja áfarajabaña gürígia jilágubei lídan inúrugini luágu gumádi. ⁸Ábati jayábin gürígia, ába jaríñagun lun Piláto lun ladúgüni queñaja ladúga. ⁹Ába lálügüdüniña.

—¿Buséntün lun nígiragüdüni Jarúeite Juríu?

¹⁰Laríñagubaalin Piláto líra ladúga busén lán yebe lígiragüdüni Jesúsu, subúdi lumúti luágu ladúga lan gimúgaü jedéregerei jábutigu fádirigu.

¹¹Fúgüda jamáña jábutigu fádirigu gürígia, jaríñaga joun lun jamúriajan lun lígiragüdüni Barabási, máma Jesúsu. ¹²Ábati laríñagun Piláto.

—¿Cáti jabúseerubei nadúgün láu le uágubei jaríñaga Jarúeite Juríu?

¹³Ába jagúaragun.

—¿Dáguabeí luágu gurúwa!

¹⁴Ába laríñagun Piláto joun.

—¿Cáti wuríbati ladúgübei?

Ábaya jagúaragun.

—¿Dáguabeí luágu gurúwa!

¹⁵Queíti busúen lan Piláto leréderun buídu jáma gürígia, ába lígiragüdüni Barabási, lárigiñeti loúnajan abeíchei Jesúsu, ába ledéregeroni lun ládarawagún luágu gurúwa.

¹⁶Ábati janúgüni súdeara lídoun tübürtürü lúban urúei, ába joúndarúniwa sun súdeara. ¹⁷Ába jadáüraguagüdüni táu ában anáanguni funátu, ába jadúgün ában rídi láuti jíyu, ába jíchuguni leréberugu. ¹⁸Ába jagúmeserun agúaraja lun.

—¡Gabágarilá Jarúeite Juríu!

¹⁹Ába jagáyujajan lábulugun láu ában wéwe, ába jásueraguni, ába jájuduragun abúsura lun. ²⁰Lárigiñe jéjerajan láu ítara, ába jarágachunun anáanguni to jadáürüboun luágu lueí, ába jadáürünun lanáangun luágu. Ába jaságaruni lun jádaraguni luágu gurúwa.

Ládarawagún Jesúsu luágu gurúwa

(Mt. 27.32-44, Lc. 23.26-43, Jn. 19.17-27)

²¹Ñíñein ában wügüri Cirénena, gíriti Simón, lúguchi Alejandro luma Rúfo, liábiña áraabugiñe, dan le lásügürün ñígiñe, ába jafósurun lun lanúgüni lugúruwan Jesúsu.

²²Ába janúgüni Jesúsu lídoun ában fulásu gíriti Gólgota, míni lan líra, Lufúlasun Lábu Ichúgü. ²³Ába jíchugun diweín láu ában luwúyeri árani gíriti mírra tídoun lun, mátun lumútu. ²⁴Ábati jádaraguni luágu gurúwa, ába jájurerun súdeara ubúnurun lun jaríjin cába lan jádaangiñe erédera táu lanáangun.

²⁵Ladaúnrún néfu bináafin, ligía jádaraguni luágu gurúwa. ²⁶Ába labúrüdúniwa lidúnrun ñi. “Jarúeite Juríu.” ²⁷Dáguatiña gíñe bián jíwerutiña luágu gurúwa úara luma, ában lueígiñe loúnwenren, ában lueígiñe lubaúna. ²⁸Láu líra lagúnfulira le taríñagubei Lerérün Búngiu. “Abájüdúwati jáma wuríbatíña.”

²⁹Dan le buríti jásügürün gürígia, ába jájinjani jachúgü láu, ába janábuni, jaríñaga.

—¡Bugúya le aríñagubei luágu fíbounme lan témpulu, ábaya lánme baráramagüdünnun lídan úrüwa wéyu, ³⁰séfuguabá búngua, raríba lueígiñe gurúwa!

³¹Ába gíñe jéjerajan jábutigu fádirigu jáma arúfudajatiña lilúrudun Moisés láu, ába jaríñagun jámagua.

—¡Séfuti ámu, ánjein ligía, siñáti leséfuragun lúngua! ³²¡Raríla Crístu, Jarúeite Israelítagu, lueígiñe gurúwa guetó wagíbugiñe, afíñe wamámuga luágu! Ja dáwaguñubaña luágu gurúwa úara luma, anába jamúti gíñe.

Loúnwen Jesúsu

(Mt. 27.45-56, Lc. 23.44-49, Jn. 19.28-30)

³³Amídirugu, ába labúrigadun sun ubou darí ladaúnrún úrüwa rábounwéyu. ³⁴Ligía lagúaragun Jesúsu.

—Eloí, Eloí, ¿láma sabáctani? —míni lan líra. Nubúngiute, Nubúngiute, ¿cásan uágu bígirana?

³⁵Ñíñanu jádaangiñe ja ñíbaña agáambuti, ába jaríñagun.

—Agáamba jumá, lagúajaña lun proféta Elías.

³⁶Ába leíbaagun ában jádaangiñe, ába ladúdüragüdün ában mudúsi táu diweín garújütu, ába líchuguni luágu ában wéwe, ába línchuni lun Jesúsu lun lachúurunun, ába laríñagun.

—Ígira wameí guetó, waríja ánjein núbín Elías aráriragüdei.

³⁷Ábati ladügün Jesúsu ában agúaraguni jéreti, ába loúnwen. ³⁸Ába tajeíridagun tubélun témpulu lídan bián murúsun ínugiñe lun únabun.

³⁹Dan lagáambuni jábuti súaara Rómana le rárabei ligíbugiñe Jesúsu lagúaragun, aríjaleí ída líña lan loúnwen, ába laríñagun.

—Inárüni luágu Liraú lan Búngiu wügüri le.

⁴⁰Níñanu gíñe würiña, aríagutiña dísegiñe, níñoun María Magdaléna, María to lúguchu Jacóbo le núraütimagilíbei, lúguchu gíñe José, níñoun gíñe Salomé. ⁴¹Würiña ja, falá jamuti Jesúsu áni íderagua jamúti dán meja le Galiléañein lan. Níñanu gíñe sarágu ámu würiña ja núbínbaña Jerusaléoun úara lúma Jesúsu.

Lábunajoún Jesúsu

(Mt. 27.57-61, Lc. 23.50-56, Jn. 19.38-42)

⁴²⁻⁴³Lubáragiñe lálüdün wéyu, ába liábin José, ában wügüri inébewati jádaangiñe líñun-ágei lúrudu, le agúrabajabaalin lagúmeserun larúeijan Búngiu táu sun lanígi, lílana fulásu le gíribei Arimatéa. Queíti luwéyuri lubeí lan aráansejani, le ában wéyu lubá wéyu le eméraaguagülei, ába lebéllurun le níjin lubeí Piláto amúriajei lúgubu Jesúsu, úouga ni murúsun anúfudei lídan. ⁴⁴Ába laweíridun lanígi Piláto dan le lagáambun luágu jílá lan Jesúsu, ába loúnajan luágu ában jábuti súaara lun lálügüdüni ánjein inárüni lubeí luágu jílá lan. ⁴⁵Dan le laríñagunbei lun luágu inárüni lan, ába líchuguni Piláto lúgubu Jesúsu lun José. ⁴⁶Ábati lagáñijan José ában gamísa fínutu, ába larárigüdüni lúgubu Jesúsu luefígiñe gurúwa, ába loúburaguni táu. Ába líchuguni lídoun ában umúajaü achigíti luágu dúbü, ába ladáuruni láu ában dúbü. ⁴⁷Ába tídin María Magdaléna túma María to lúguchu José aríjei fulásu le ní lubei labunúa Jesúsu.

Lásaarun Jesúsu lídaangiñe oúweni

(Mt. 28.1-10, Lc. 24.1-12, Jn. 20.1-10)

16 ¹Dan le lásügürünbei wéyu le eméraaguagülei, ába jagáñijan María Magdaléna, María to lúguchu Jacóbo, túma Salomé ibíñei lun jóúdin ájurudei luágu lúgubu Jesúsu. ²Dimáasu, láfunaduña larúgan, ába jóúdin luágu lumúaja, ³ábati jaríñagun jámagua.

—¿Cábasan agídarei dúbü luefígiñe lubéneri umúajaü?

⁴Dan le jaríjinbei, úaali oúnwenbun dúbü ligía lídan lilúgaarun. ⁵Ába jebélurun lídoun umúajaü, ába jaríjin ában wügüri núraügili ñun ní luefígiñe loúnwenren táu ában goúnu jarútu. Ába janúfudedagun, ⁶ába laríñagun joun.

—Manúfudedagua jumá, jáluajañein Jesúsu le Nazarétna le ádarawagúbei luágu gurúwa, úati ya, sará lídaangiñe ouweni. Aríja jumeísan fulásu le ñí lubei líchugúa. ⁷Jeíba, jaríñagame joun láni disípulugu, lúntima Pédro, luágu níngiran lan luágu úma lun Galiléoun jubáragiñe. Jaríjibeí ñi quei laríñaguni jun.

⁸Ába jóúdin wúríña jagía anúrajeina ñígiñe ladúga lebélorun ában luweírin anúfudei joun. Maríñaguntiñati ni cáta ni ca un ladúga janúfude.

Larúfudagun Jesúsu lúngua tun María Magdaléna

(Jn. 20.11-18)

⁹Lárigiñe lásaarun Jesúsu lídaangiñe ouweni, dimáasu bináafin, ába larúfudagun lúngua furúmiñe tun María Magdaléna, to méja uefboun laságarasédü espíritugu wuríbatíña. ¹⁰Ába tídin, ába tawísaruniña ja eíbugubaña méja lúma. Dan le tadárirunbáliña, jayájuajaña ladúga lanárime íruni jádan luágu loúnwen. ¹¹Dan le jagáambun luágu wínwanya lan, luágu aríja táani, maffíñetiña.

Larúfudagun Jesúsu lúngua joun biáma jádaangiñe disípulugu

(Lc. 24.13-35)

¹²Lárigiñe, ába larúfudagun Jesúsu lúngua joun biáma jádaangiñe já méja eíbugubaña lúma, jóúdiña áraabun. Ibídiñeti yebe joun luágu Jesúsu lan. ¹³Ába jóúdin, ába jawísaruniña ja jíbiri, ni jagía, maffíñetiña.

Líchugun Jesúsu jadásin disípulugu

(Mt. 28.16-20, Lc. 24.36-49, Jn. 20.19-23)

¹⁴Lárigiñe, ligía larúfudagun Jesúsu lúngua joun únsu disípulugu jagía dan le ñun jamá luágu dábula, ába celadeíñjan joun luágu liloúguan jafíñen lúma lidére jachúgü, ladúga maffíñen jamá joun ja aríjubilin lárigiñe lásaarun. ¹⁵Ába laríñagun joun.

—Jeíba lídan sun fulásu apúrichija jumeí ugánu le luáguti asálbaruni joun sun gürígia. ¹⁶Ja afíñerutiña luágu, badísei jagíame, jasálbaruba, ja maffíñetiña, jeféridiruba lídaanme luwéyuri agúseragüdüni. ¹⁷Niján cátei le lúnbei jarúfuduni ja affíñebaña nuágu, lun lasúbudirúniwa luágu Búngiu lan oúnajabaliña. Jaságaruba espíritugu wuríbatíña jaweí gürígia lídan níri, jadímurejaba ámu dimúrei lueí jerérun, ¹⁸ánjaña áriügüda jéwe jájaburugu o ánjaña lan áta cátei le gáfarajati, madúgünbei wuríbani joun, lánwoun sun líra, jíchugubei jájabu jawágu sánditiña, ábame jareídagun.

Lamúdeirun Jesúsu siélun

(Lc. 24.50-53)

¹⁹Lárigiñe ladímurejan joun, ába líñurúniwa Jesúsu siélun, ába lañúurun lueígiñe loúnwenren Búngiu. ²⁰Ába jáfuridun disípulugu, ába japúrichijani ugánu le lánina asálbaruni lídan sun fulásu. Jesúsu méme íderagua lumútiña, áni choúrügüdaleí ugánu le japúrichijabei láu miláguru lé buri jadúgübei.